

LETO XXXIII / ŠTEVILKA 7, JULIJ, AVGUST 2001 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 330 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

ŽE ENAJSTIČ PRI LIPI

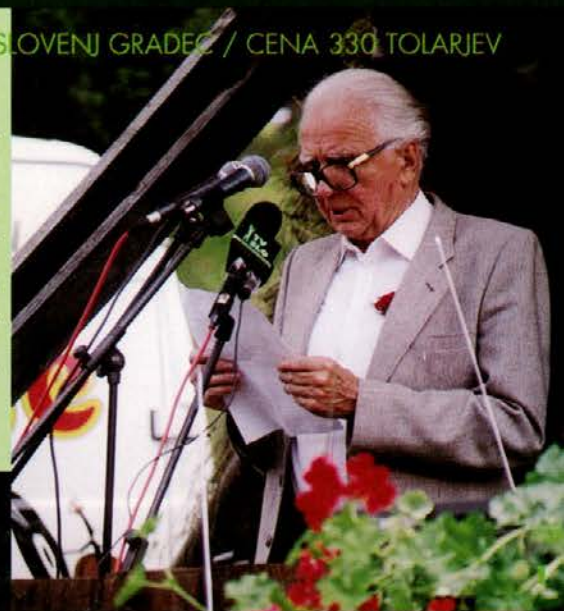
LETOŠNJE, ŽE ENAJSTO SREČANJE
DRŽAVNIKOV POD NAJEVSKO LIPO NA
LUDRANSKEM VRHU POD SMREKOVCEM, JE
PRIVABILO ŠTEVILNE DOMAČINE IN TURISTE.
NEKAJ UTRINKOV UJETIH V FOTOAPARAT:

1 SREČANJE JE OTVORIL
IN POZDRAVIL OBISKOVALCE
ŽUPAN OBČINE ČRNA FRANC STAKNE.

2 V SLAVNOSTNEM GOVORU JE
PRESEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA
BORUT PAHOR MED DRUGIM TUDI DEJAL,
DA JE POT V EVROPSKO UNIJO
ZELO ZAHTEVNA

3 IN **5** ŠTEHVANJE
POD NAJEVSKO LIPO JE TUDI LETOS
DOBRO USPELO.

4 BREZ ŠENTANEVSKIH PAVROV NI
SREČANJA POD NAJEVSKO LIPO.

U V O D N I K

UREJENO OKOLJE NEKOLIKO DRUGAČE

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Koroške, ki je pred nekaj leti obnovilo svoje delovanje, je v program aktivnosti za letošnje leto vključilo tudi ureditev cvetlično - zelenjavne grede pred poslovno - trgovskim centrom Meža v Dravogradu. Travno površino smo z udarniškim delom spremenili v mešano zasaditev določenih okrasnih rastlin in zelenjadnic ter s tem pokazali na možnost malo drugačne ureditve grede, kot pa smo to vajeni na večini javnih in zasebnih površin. Pri izvedbi akcije so nam poleg naših članov pomagali tudi nekateri koroški vrtnarji (Jehart, Pori, Merkač, Ajtnik), Komunalno podjetje Dravograd in župan občine Dravograd. Glede na to, da se veliko mimoidočih z zanimanjem ozira po naši gredi, je bil namen dosežen in trud poplačan.

Tatjana Krejan Košan, predsednica DKIT Koroške

Foto Tatjana Krejan Košan

ČUDEŽ PRED UPRAVNO ENOTO

Kako ustvariti raj iz betonske puščave,
s tem si Tatjana ne beli glave,
ker je človek dejanj, se je pač tega lotila
in tehnike in inženirje in kmete pritegnila.

Z udarniškim delom smo jo podprli
in v travno rušo se z vso močjo zažrli.
Ona je v mislih zasnula načrt,
kako bo izgledal ta mešani vrt.

Potem je božanstvo rasti poklicala
in v pravo zemljo sta pravo seme sejala.
V zaporedju je cvetje in zelenjava brstela
in v čudežnih barvah je greda blestela.

Delavcem hiše iz betona in stekla,
dobro jutro cvetača in nagelj sta rekla.
In niso več tankali podaljšane kave,
ker so odprli oči od barve rdeče in plave.

Sedaj se tagetes s krompirjem spogleduje,
sončnica se nad to srenjo vzdiguje,
ageratum je navdihnil solato, da je šla v glave
in buče so se napihnile od prevelike slave.

Facelija s cvetačo, kapucinke in brahikoma,
to je sedaj v stilu, tudi za okolje doma.
Kolerabe velikanke čakajo na lonec
in tako je tudi te zgodbe danes konec.

Milena Cigler Gregorin

Podatke zbrala in zapisala:
MILAN GOLOB, univ.dipl.inž.gozdarstva in
GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Po koncu letošnje zime, če ji tako sploh lahko rečemo, je aprila odšel v pokoj Maks Potočnik.

Njegovo službeno oziroma strokovno delovanje je bilo skozi večino njegove delovne dobe vezano na črjanske gozdove oziroma točneje rečeno na gozdove po pobočjih pod Peco.

Po končani srednji gozdarski šoli v Ljubljani je leta 1959 Maks dobil prvo službo na občini Ravne na Koroškem, na odseku za gozdarstvo.

Kot referent za gozdarstvo je tu ostal do leta 1963, ko je moral na služenje vojaškega roka.

Po odslužitvi vojaščine je leta 1964 nastopil službo na gozdni upravi v svojem domačem kraju v Črni na Koroškem. Tu je prevzel gozdarski revir Peca in ga uspešno vodil do konca svojega službovanja.

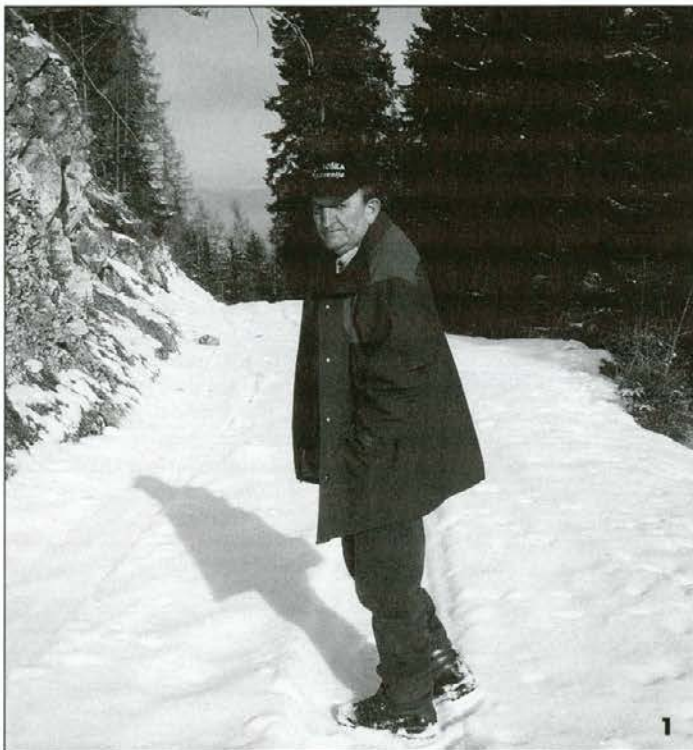
Skozi vsa ta leta njegovega aktivnega dela v Črni na Koroškem so se v gozdarstvu že kar v nekem časovnem zaporedju dogajale različne reorganizacije gozdarske službe.

Vse te spremembe so zahtevale nenehno prilagajanje na nove razmere. Prav tako je v samo delo gozdarja prineslo veliko sprememb uvajanje računalništva v gozdarsko stroko, oziroma uporaba le teh pri načrtovanju razvoja gozdov in vodenju evidenc. In prav s tem v zvezi je zanimiva njegova izjava, ko je enkrat v »hecu« rekli: »Nič več ni lušno na svetu, ni več možno improvizirati«.

Z dolgoletnim delom v teh gozdovih je Maks pustil za sabo sled, katero bodo lahko opazovale še generacije za nami.

Le malokdo ima to srečo, da praktično vso svojo službeno dobo ostane na enem samem delovnem področju, kot je to imel naš, sedaj že bivši sodelavec Maks.

Svoj revir Peca je tako skozi ta leta spoznal do zadnjega

kotička. In prav dolgoletna prisotnost revirnega gozdarja na nekem območju, je ključ do uspešnega strokovnega načrtovanja razvoja gozdov. Kajti gozd ima svojstvene časovne zakonitosti, ki so daljše od človekovega dojetja časa oziroma njegovega življenja. Maks je tako lahko zadnja leta že marsikje v revirju opazoval sadove svojega dela.

In kdor je kdaj šel proti vrhu Peca so mu sigurno ostali v spominu lepi macesnovi sestoji.

Vsa ta leta, ki jih je preživel v gozdovih pod Peco in med ljudmi v teh krajih, so se razvijale globoke pristne vezi med njim in krajanji Tople in Podpece.

Prav zaradi tega iskrenega človeškega odnosa do sočloveka in do narave smo gozdarji, katerim ti odnosi niso oziroma naj ne bi bili tuji opazili, da Maks odhaja na nek način težko v pokoj.

Sodelavci se Maksu za vso opravljeno delo zahvalujemo in mu v novem obdobju življenja želimo, da bi se še mnogo let čili in zdravi srečevali.

1. Maks Potočnik
 pri pregledu revirja
 v zimskem času.
 Foto Mojca Potočnik

2. Maksov poslovilni
 dan pri fajmutu.
 Foto Gorazd Mlinšek

Maks je bil tudi dober matematik in ocenjevalec, kar mu je zelo prav prišlo pri organizaciji sekaških tekem.

Poznali smo ga kot dobrega sodnika na številnih tekmovalnih sekačev doma in izven domačih mej.

Zadnja leta pa se je udeleževal tekmovalnih srečanj lastnikov gozdov v Kranju. ▲

INFORMATIVNI GOZDARSKI STORŽI V JULIJU

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Meseca julij in avgust sta počitniška meseca - "neznosna" vročina marsikaterega prisili v aktivni počitek.

Mestna središča so mrtva, mirno je tudi v gozdu. Kljub vročini pa gozdarji javne gozdarske službe - razen v času dopustovanja - v juliju niso počivali.

Aktivnosti v zasebnih gozdovih so zaradi drugih del na kmetijah manj intenzivne, intenzivno pa je potekalo in poteka redno odkazilo ali

izbor drevja za posek v državnih gozdovih.

Označba drevja poteka po letnem planu poseka in izdelanih gozdnoureditvenih gozdnogojitvenih in sečnospravnih načrtih.

V posameznih krajevnih enotah potekajo redna vzdrževalna dela (čiščenje propustov, grederiranje, gramoziranje, obnova propustov) po letnih programih v okviru možnih finančnih sredstev na gozdnih cestah.

Stalna prisotnost in kontrola

izvajanja del ter medsebojno sodelovanje javne gozdarske službe z izvajalci izbranimi na javnih razpisih po koroških občinah ter občinsko strokovno službo za vzdrževanje gozdnih cest zelo pripomore kljub mali malhi denarja za koroške gozdne ceste, da so dela kvalitetno opravljena.

Sklenjena je bila tudi pogodba za izdelavo projekta "Obnova gozdnih cest Koroške regije" med A.L.P., Ministrstvom RS za ekonomske odnose in razvoj, agencijo RS za regionalni razvoj, Skladom za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja.

Pri izdelavi projekta sodelujejo tudi gozdarji ZGS, OE Slovenj Gradec.

V juliju je bil izveden redni popis na 20% v lanskem letu in letošnji spomladi posajenih površinah (večji objekti).

Stalna spremljava uspeha sadnje in nadaljne rasti posajenih sadik je nujno potrebna.

V juliju je izšla tudi knjižica "Kozjanski šintli", delo študijskega krožka "Šintli", katerega člani so kmetje - gozdni posestniki iz k.o. Sv. Primož nad Muto in Sv. Trije Kralji. Gradivo je zbrala in uredila Jerneja Čoderl, revirna gozdarja v KE Radlje.

Cestitamo njej in vsem članom krožka, da so opozorili na lepoto in uporabnost šintlov tudi v času betona in železa ter omogočili prenos znanja o izdelavi teh lesenih izdelkov na mlajše! ▲

3. SKUPŠČINA DELNIČARJEV GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC

PAVLINA AREH, univ. dipl. inž. lesarstva

Tretja skupščina delničarjev delniške družbe Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec d.d. bo 31. avgusta 2001 v prostorih gostilne Murko v Slovenj Gradcu.

Po uradni ugotovitvi navzočnosti bo skupščina izvolila delovnega predsednika. Za to funkcijo je tudi letos predlagan Jože Logar.

Obravnavala in sprejemala bo poročilo o poslovanju družbe za leto 2000 z mnenjem revizorja in nadzornege sveta družbe, obravnavala bo predlog o razporeditvi dobička za leto 2000 ter imenovala revizorja.

Skupščine se lahko udeležijo delničarji in njihovi pooblaščenici. Pooblastilo mora biti pisno in dostavljeno družbi najpozneje tri dni pred zasedanjem skupščine.

Pravico do udeležbe na skupščini in glasovalno pravico imajo delničarji, njihovi zastopniki in pooblaščenici, ki so vpisani v delniški knjigi pri KDD po stanju zadnjega dne prijave na skupščino.

Delničarji se prijavijo pisno ali s priporočeno pošiljko najkasneje tri dni pred skupščino.

Udeležence vabimo, da se pol ure pred pričetkom seje prijavijo predstavniku družbe na mestu, kjer bo seja.

S podpisom seznama prisotnih delničarjev potrdijo svojo prisotnost na skupščini ter prevzamejo glasovalne lističe. Gradivo za skupščino je delničarjem na vpogled na sedežu družbe vsak delavnik med 10. in 12. uro.

Če skupščina ob napovedani uri ne bo sklepna, bo ponovno zasedanje skupščine isti dan ob 14. uri.

Skupščina bo takrat veljavno odločala, ne glede na višino zastopanega kapitala. ▲

PE Podružnica SLOVENJ GRADEC

tel.: (02) 88 12 700, (02) 88 12 730, fax: (02) 88 12 737

**Izberite
modro
svojo
pot!**

**Zavarovalnica Maribor d.d.
zanesljiv partner za vse vrste
zavarovanj.**

**Zavarovalnica
z najdaljšo tradicijo
in največ
zavarovanci
na Koroškem!**

IGEM GRADNJE d.o.o. ŠE VEDNO GRADI NA KOROŠKEM

PETRA KREVH

Družba GRADNJE IGEN d.o.o. se je nazadnje predstavila v Viharniku še pod starim imenom v okviru GG d.d. Slovenj Gradec. Nova družba je pričela delati s 1.7.1999 in sta jo ustanovili SGP KOGRAD IGEN d.d., ki je lastnik v višini 51 % ter GG Slovenj Gradec d.d., ki je lastnik v višini 49 %. Naša družba še vedno deluje na področju gradenj in vzdrževanja gozdnih cest v Koroški regiji, pojavljamo pa se tudi pri gradnji objektov visokih gradenj v Slovenj Gradcu ter bližnji okolici.

V preteklem letu smo zgradili največji trgovski center na Koroškem in sicer TC Mercator Slovenj Gradec. Trgovski center ima površino več kot 6500 m² ter smo ga zgradili v slabih devetih mesecih. Prav tako smo v lanskem letu adaptirali PSO objekt Lekarna na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu.

V tem objektu so v pritličju poslovni prostori Lekarne ter M-club, v ostalih nadstropjih pa pisarniški prostori ter stanovanja.

Pravkar smo dokončali objekt na Celjski cesti (objekt GARAZE), kjer je nekaj poslovnih prostorov (Mesarija Lečnik, trgovina ELMAX, predstavništvo Jelovica, prostori društva invalidov Slovenj Gradec) ter 13 stanovanj velikosti od 60-120 m².

Posebnost tega objekta je, da imajo v kletnih prostorih vsa stanovanja garažne prostore, kar je zaenkrat v Slovenj Gradcu novost.

Trenutno izvajamo tudi adaptacijska dela na l. osnovni šoli Štibur v Slovenj Gradcu. Prizidek k temu objektu smo končali lansko poletje, letošnje leto pa je MO Slovenj Gradec razpisala še izvajanje del pri adaptaciji srednjega, najstarejšega dela šole.

Adaptacija zajema prenovo vhoda, avle, zbornice ter večjega števila učilnic, tako, da bodo 1.9.2001 učenci pouk

pričeli v lepih, prenovljenih prostorih.

Pravkar smo pričeli izvajati tudi dela na Adaptaciji poslovnih prostorov družbe GRAMMER AUTOMOTIVE Slovenija d.o.o. na Celjski cesti v Slovenj Gradcu, gradimo tudi poslovni objekt na Glavnem trgu, izvajamo dela na individualnih stanovanjskih hišah, prenavljamo upravno stavbo Bolnišnice Slovenj Gradec...

Na objektih nizkih gradenj je trenutno največji objekt Krožna cesta na Sečovju na Ravnah na Koroškem.

V letošnjem letu smo že dokončali nekaj rekonstrukcij cest in sicer: Celovška cesta v Mežici, Cesta Vrhe-Sv. Neža, Cesta Vrhe-Rahel, Cesta v Mislinjski jarek, Cesta Dolič-Paka, Cesta Dovže-Razborca, pripravljamo se za izvajanje del na cestah Kotlje - Šrotnek, Odlagališče - Mislinjska Dobrava.

Vzporedno z vsemi temi deli pa redno izvajamo dela na izgradnji in vzdrževanju gozdnih cest, katere smo v vseh koroških občinah pridobili na osnovi javnih razpisov do 31.5.2003.

Prav tako smo bili izbrani za izvajalca v nekaterih občinah tudi za vzdrževanje lokalnih cest.

Ker se bo predvidoma konec letošnjega leta pričelo tudi izvajanje del na čistilni napravi v Slovenj Gradcu, se za to delo intenzivno pripravljamo.

Trudimo se, da bi bilo naše delo čimbolj kvalitetno ter pravočasno izvedeno ter da bi bili naročniki del zadovoljni z našimi objekti, nenazadnje pa želimo zadovoljiti tudi oba naša lastnika, kar pomeni priznanje vsem delavcem družbe. ▲

1. USAD - Vuhred;
sanacija plazu

2, 3. Objekt garaže
na celjski cesti
v Slovenj Gradcu.

Foto Marjan Padušek

NAVERŠNIKOVA MURVA

GORAZD MLINŠEK,
univ.dipl.inž.gozdarstva,

Potreben dopust mnogi preživljamo ali na sončni morsk obali ali kje v senci parkovnih dreves ob toplih vrelcih. Čeprav smo željni sončnih žarkov, smo zelo veseli sence, katero nam dajejo na domačem kmečkem dvorišču košate lipe, ob morsk obali razni primorski bori in puhasti hrasti ali kakšno drugo za določeno območje rastišču primerno hišno drevo. Redka pa je v naših krajih murvina senca.

Murve so drevesne vrste toplega podnebja. V Sloveniji je razširjena bela murva (*Morus alba*) in črna murva (*Morus nigra*). Bela in črna murva raste v višino 10 do 18 m. Razlikujeta se po barvi plodov. Bela murva ima bele, rožnate ali vijoličaste plodove, ki so zelo sladki še preden dozori. Plodovi črne murve so večji kot pri beli murvi. Sestavljeni so v vijoličasto črno soplodje. Plodovi črne murve so sladki, ko dokončno dozori. Domovina bele murve je Kitajska, v Sredozemlje so jo prinesli verjetno v 12. stoletju, ko se je pojavila v evropskih toplih krajih sviloprejk. Listi bele murve so hrana sviloprejkam. Črna

murva izvira iz Male Azije in Perzije. V Sredozemlje so jo prinesli že v starem veku.

Murve pa rastejo tudi v notranjosti Slovenije. V Prekmurju sta zelo pogosti obe murvi, srečamo pa jih tudi drugje, kjer je še močan vpliv Sredozemlja in Panonske nižine. Z murvami pa se lahko pohvalimo kljub hladnemu podnebj tudi na Koroškem. Po besedah Pečnikove bice - derviševe hčere, je rasla v neposredni bližini Derviševe domačije na sončni strani Brinjeve gore nad Prevaljami stara murva. Načela sta jo strela in bolezen, zato so jo posekali.

V osrčju Navrškega vrha - hribovitega kompleksa nad Ravnami na Koroškem je kmetija Navršnik. Na robu lepo urejenega dvorišča in starega sadovnjaka raste več kot 60 let stara bela murva. Ze pokojni Navršnikov dedi je delal pri grofu Thurnu. Delal je v gozdu, imel pa je tudi veselje do vzgoje raznih drevesnih vrst. Murvo je dobil pri grofu Thurnu in jo zasadil na domačem dvorišču. Kljub hladnemu podnebj in mraznim ranam Navršnikova

Pri Navršniku na Navrškem vrhu raste tudi bela murva.

Foto Gorazd Mlinšek

murva vsaki dve leti polno obrodi in popestri jedilnik "tam-

ladih" Navršnikov, ki so ponosni na svoje hišno drevo. ▲

EVROPOHOD 2001 PO OBMOČJU KOROŠKE REGIJE

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

O tednu gozdov in Evropohodu 2001 smo že veliko zapisali v prejšnji številki Viharnika. Naš del evropske peš poti E - 6 od Radelj do Slemen je ponovno urejen in dobro markiran. Za to so poskrbeli gozdarji javne gozdarske službe in planinci markacisti posameznih planinskih društev ob E - 6.

Pohodniška pot ni bila urejena samo zaradi pohodniške prireditve Evropohod 2001.

Po desetih letih ponovno dobro označena evropska peš pot naj bi zopet privabila na potepanja številne domače in tuje pohodnike.

Morda boste kmalu med njimi tudi vi. Verjemite, da boste na poti skozi lepe koroške gozdove uživali tako lepo kot udeleženci Evropohoda 2001. Spoznajte E - 6 skozi fotografski zapis dogajanj v času koroškega dela Evropohoda 2001!

3

4

5

6

7

1. Koroški del Evropohoda 2001 se je pričel od Slemena proti Razboru v hudem neurju.
2. Pri Pečolarju v Razboru smo se razšli koroški in štajerski evropohodniki.
3. Slikovita je E - 6 skozi Razbor proti Vodrižu.
4. Na letališču Koroškega aerokluba Slovenj Gradec v Turški vasi so evropohodnike sprejeli mladi plesalci folklorne skupine iz Šmartna pri Slovenj Gradcu.
5. Prijeten je bil sprejem pri slovenjegraškem županu Janezu Komljanču. Prvi dan koroškega evropohoda je bil za nami.
6. Drugi dan pohoda (18. 6. 01) so na E - 6 od Turške vasi do Male kope pohodnike lepo sprejeli tudi pri Pridigarju na Golavabuki.
7. Evropohodniki pri Kramljaku na Sv. Antonu. Desno poleg nosilke evrofona Katje Tabernik (PZS) stoji gospodar Ivan Kramljak.
8. Evropohodnik Lojzek s piščalko pod lipo na Sv. Antonu na Pohorju.

8

9. Na E - 6 te spremljajo številne živali. Evropohodnike je pričakal na Orlici mlad sršenar.
10. Tretji del Evropohoda 2001 smo zaključili v Radljah ob Dravi.

Nadaljevanje v naslednji številki Viharnika

9

10

VIKTOR LEVOVNIK - 70 LET

LUDVIK MORI

Naš sotrudnik Viktor LEVOVNIK iz Selovca je sredi meseca marca odložil sedmi križ ter si nadel osmega. Viktorja, ki pridno piše tudi za naš Viharnik in še mnoge druge časopise in revije, pozna veliko Slovencev ter Korošcev na tej in oni strani meje. Midva sva se spoznala preko koroškega fužinarja, v katerem je objavil več pomenljivih črtic, ki so mi padle na srce. Takrat sem ga obiskal na njegovem domu. Od tega je sedaj že več kot petnajst let in sva že stara znanca.

Tudi letos, ob njegovem jubileju sem ga obiskal in mu za našo revijo Viharnik zastavil nekaj vprašanj, najprej seveda o rojstvu in družini, kjer je odrasčal. Viktor ne prikriva, da se je rodil kot "pankrt" kmečki dekli, ki je služila pri kmetu Lampretu na Selovcu leta 1931. Kljub temu, da so bili takrat težki in krizni časi, pravi, da mu je bilo v otroštvu lepo, da so bili Lampretovi dobra in poštena družina in tudi kruha ni stradal. Ker je rodni oče zapustil njegovo mater Treziko in se za malega Viktorja ni brigal, je mati sprejela snubitev Mrakovega Tonča, ki je živel v Kogovski bajti.

Po njem je Viktor dedoval bajto, bil pa mu je tudi dober vzgojitelj in skrben oče. Tudi mati je bila skrbna in nadarjena, žal, pa ji usoda ni naklonila, da bi postala učiteljica, kot je bila njena želja. Da je malo

Viktor z ženo Jožico

Foto Ludvik Mori

potešila svojo ustvarjalno potrebo, je veliko sodelovala v kulturnem ustvarjanju na podeželju in odigrala več kot petdeset vlog v raznih igrah. In prav po materi je sin Viktor podedoval mnoge talente. Kot pisec se pojavlja v raznih slovenskih revijah in časopisih, sodeluje z radiom Radlje, slovenskim nacionalnim radijem in Koroškim radijem, je tudi zunanji sodelavec pri Slovenski akademiji za narodopisje ter povezan s celovško Mohorjevo družbo, skratka ni uredništva, kjer se on ne bi pojavil in objavil kakšen svoj

izdelek na tej in oni strani meje, kjer odmeva slovenska beseda.

Kot njegovi materi, se tudi Viktorju zaradi skromnih razmer ni uresničila želja, da bi postal duhovnik. To pa sedaj nadomešča s cerkveno pastoralnem delom v svoji župniji, piše krajše nabožne igre za otroke in tudi odrasle. V adventnem času odigra vlogo sv. Miklavža, v postnem času pa vodi križev pot na grad v Starem trgu pri Slovenj Gradcu ter pomaga duhovnikom deliti obhajila.

Za vse te dejavnosti je prejel lepa spominska priznanja, ki so

mu v ponos v njegovi skromnosti.

Pred desetimi leti se je po 42 letnem delovnem stažu upokojil v ravenski železarni. Spominja se čestih dni v prvem obdobju službovanja, ko je s kolesom rinil po klancih in ridah v službo v vsakem vremenu do delovnega mesta.

Svoje delo je vestno opravljal, po "sihtu" pa ga je čakalo še delo doma na kmetiji, ob vsem tem pa si je še naklonil čas za pisanje. Vsa leta mu je ob strani stala žena Jožica.

To je le kratek vpogled v knjigo njegovega življenja in kulturnega udejstvovanja, ki odraža ljubezen do domovine, do ljudi, ki spoštujejo naše lepe kulturne vrednote, ljudi, ki znajo ceniti njegov trud ter predanost do sočloveka.

Ce bi hotel opisati vse njegove dejavnosti, bi jih bilo za cel Viharnik, v katerem je pa vedno manj prostora za zveste sodelavce in upam, da bo Viktor razumel to stisko.

Viktorja sem zaprosil, da mi predstavi še svojo družino. Z ženo Jožico imata dve hčerki, Lilijano in Hermino, ki sta ju obogatili z vnuki Nino, Tilenom in Klemnom in vsi so glasbeno nadarjeni. Viktor je še povedal, kako so ga potomci ob jubileju prijetno presenetili.

Cutil je, da mu nekaj prikrivajo, ko pa je bilo vse pripravljeno, so ga povabili v njegovo sobico, kjer so ga čakala bogata darila: računalnik, televizor z videorekorderjem ter srebrna žepna ura in tople želje, da bi živel še dolgo v njihovi sredini. Tem željam se pridružujemo tudi vsi, ki radi beremo njegova besedila.

Prijatelj Viktor, še na mnoga zdrava leta! ▲

SKAVTI NA VERNERCI

GORAZD MLINŠEK

Funkcije gozdov so raznolike. Poleg varovalne in proizvodne funkcije ima gozdni prostor tudi socialno in poučno rekreativno vlogo. Zato v vseh letnih časih v zavetje krošenj gozdnega drevja radi zahajajo tako posamezniki kot skupine ljubiteljev narave, pa naj so to mladi ali stari. Med njimi se vsako leto podajo na taborenje tudi koroški skavti. Letos so v juliju preživeli prijetne in poučne počitniške

dneve na Vernerci pod Uršljo goro. Gospodar Verneršek jim je odstopil primeren prostor za postavitev tabora. 38 otrok iz vse Koroške je pod vodstvom 6 voditeljev spoznavalo pester in lep gorski svet pod Uršljo.

Imeli so natrpan in zanimiv program. Poleg postavljanja tabora, ognjišča za taborni ogenj, raziskovanja okolice, so se učili preživeti v naravi ob dobrinah, katere jim nudi gozd. Manjkalo pa ni veliko iger, pozabili pa niso tudi na duhovne vaje. Najbolj prijetni pa so bili večeri ob tabornem ognju.

Koroškim skavtom se je pridružilo 25 skavtov iz Nemčije. Niso se mogli načuditi lepotam naših krajev. ▲

Skavtski tabor na Vernerci pod Uršljo goro.

Foto Gorazd Mlinšek

POLETNE AKTIVNOSTI DRUŠTEV PODEŽELSKJE MLADINE

DARJA JERIČEK, univ. dipl. inž. agr.

Mladi na podeželju so v poletnih mesecih zelo aktivni. Od junija do avgusta so organizirali več različnih prireditev.

16. junija je Društvo podeželske mladine Šentanel organiziralo 7. REGIJSKO TEKMOVANJE V KMEČKIH IGRAH, ki je potekalo na kmetiji Dvornik na Šentanelu. Tekmovanja se je udeležilo osem ekip iz petih društev podeželske mladine Koroške regije. Ekipa so se pomerile v košnji, grabljenju, pajsanju in žaganju hloda, ročni molži, in igri presenečenja. Tekmovanje je bilo regijski izbor najboljših dveh ekip, ki sta se udeležili državnega tekmovanja v Lenartu. Zmagovalci sedmih regijskih kmečkih iger so bili domačini in sicer: 1. mesto je doseglo DPM Šentanel, drugo mesto DPM Mislinjska dolina in tretje mesto DPM Dravograd 1.

Tako sta se DPM ŠENTANEL IN DPM MISLINJSKA DOLINA udeležila 15. državnega tekmovanja, ki je potekalo 7. julija v Lenartu. Tekmovanja smo se udeležili v velikem številu, kajti tekmovalci za dober uspeh potrebujejo tudi navijače. Na državnem tekmovanju so se tekmovalci pomerili v košnji, grabljenju, ročni molži, metanju bale, igri presenečenja in predstavitvi ekipe v domačem narečju in noši. Ekipe sta se dobro odrezali in sta koroško podeželsko mladino dobro zastopali. DPM MISLINJSKE DOLINE JE zasedlo zelo odlično tretje mesto in je prišlo domov s pokalom, »Šentanelci« pa so zasedli osmo mesto, zlato sredino, kajti vseh ekip je bilo 16. Po zaključku tekmovanja so se tekmovalci, navijači ter vsi ostali gledalci povsili z ansamblom ČUKI. Veselica in slavlje je trajalo pozno v noč.

Kljub poletnemu času, dopustih, morju pa si člani podeželske mladine še niso mogli privoščiti počitka. DPM MEŽIŠKE DOLINE je čakala organizacija devetega regijskega športnega srečanja. Tako se je 15. julija na Sv. Neži pri Koroškem

Tričlanska komisija je imela na 7. regijskih kmečkih igrah težko delo.

Selovcu zbralo osem ekip in sicer štiri ekipe so se pomerile v malem nogometu, štiri pa v odbojki. V tropski vročini so se vsi pogumno borili. Končni vrstni red pa je bil: Mali nogomet:

1. mesto DPM STROJNA,
2. mesto DPM DRAVOGRAD 1,
3. DPM ŠENTANEL,
4. mesto DPM DRAVOGRAD 2.

Odbojka:

1. mesto DPM MEŽIŠKA DOLINA - ekipa STRAŽIŠČE,
2. mesto DPM STROJNA,
3. mesto DPM ŠENTANEL in
4. mesto DPM MEŽIŠKA DOLINA 1

Obveznosti pa še vedno ni bilo konec.

Ekipe društva podeželske mladine Mežiške doline in Strojne so ponovno odlično zastopale Koroško na državnem športnem srečanju mladih s podeželja, ki je bilo 27. julija v vasi Griblje

v Beli Krajini. Srečanja se je udeležilo rekordno število tekmovalcev in tudi gledalcev. Tekmovanje je potekalo v treh športnih igrah: malem nogometu, odbojki na mivki ter keglanju. 20 društev se je prijavilo za

DPM Šentanel pri pripravi na 1. igro "predstavitve ekipe".

DPM Mislinjska dolina: 3. mesto na državnem tekmovanju v kmečkih igrah.

▲▼ Foto Darja Jeriček

tekmovanje v malem nogometu, 18 mešanih in 6 ženskih ekip se je prijavilo za odbojko na mivki. Moštva so v odbojki igrala na izpadanje do končnega zmagovalca. Zmaga na državnem športnem srečanju v odbojki zopet na koroško - ekipa STRAŽIŠČA je ponovno osvojila prvo mesto pred DPM Črnomelj, pred ekipo STRAŽIŠČE 2 pred ekipo iz DPM STROJNA. Najboljša igralca sta bila Danijel Merkač in Anja Radjenovič.

NI KAJ, KOROŠKA, IMA ODLIČNE ODBOJKAŠE IN ODBOJKAŠICE. Pri nogometu pa so postali državni prvaki DPM BREŽICE, pred DPM Sv. Jurij ob Ščavnici in DPM Novo mesto. Naši DPM STROJNA so se uvrstili na odlično sedmo mesto.

Med tekmovanji so se mladi lahko osvežili v Kolpi, po koncu tekmovanja pa so zaplesali pozno v noč ob zvokih ansambla Drouble trouble.

Prireditve nimajo samo tekmovalnega značaja, ampak je namen teh prireditev tudi

druženje mladih s podeželja, navezovanje stikov med mladimi, izmenjava izkušenj. Marsikdaj pa se takrat vžge pri kakšnem paru tudi iskrica ljubezni. Tako se ohranjanje kmetij in mladih na podeželju nadaljuje. In takrat se nam ni treba bati za propad kmetij in propad podeželja.

Na koncu vsem tekmovalcem čestitam k uspehu.

Sponzorjem in donatorjem - predvsem občinam, ki nam omogočajo organizacijo različnih prireditev in tekmovanj regijskega značaja ter udeležbo na državnih tekmovanjih pa zahvala in zagotovilo, da bomo Koroško še naprej dostojno in ponosno predstavljali. ▲

KMEČKE ŽENE IZ MISLINJSKE DOLINE OBISKALE PREKMURJE

DANICA ONUK, inž. agr. KSS Slovenije

Vsako leto je za kmečke žene iz obeh občin Mislinjske doline organizirana ekskurzija, ki je obenem tudi del izobraževalnega programa.

Na odboru Društva kmetov smo se iz različnih predlogov za ekskurzijo odločile za Prekmurje, ker tega dela Slovenije v okviru naših ekskurzij že zelo dolgo nismo obiskale.

To in pa zanimiv program je na ekskurzijo privabil 145 žena, tako da smo jo organizirali v treh terminih in sicer v sredo, 4., v petek, 6. in v torek, 10. julija 2001. Pot nas je vodila po južni strani Pohorja skozi Slovenske Konjice do Maribora in naprej do Murske Sobotice. V Rakičanu, 3 km izven Murske Sobotice smo si ogledali Srednjo kmetijsko šolo, ki izobražuje čez 200 dijakov smer: poljedelstvo-živilnored. V okolici šole so tudi poskusna polja krompirja in sladkorne pese, sadovnjak ter zelenjavni in zeliščni vrt. Na samem posestvu je tudi meteorološka postaja za Mursko Soboto. Oglede smo zaključili v prostorih za učenje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, predvsem turizma, kjer sta nas naši vodički, sicer učiteljci praktičnega pouka na šoli, prijazno pogostili. Oglede smo nadaljevale na drugi strani mesta Murske Sobotice, na eni od večjih vrtnarij – na »Vrtnarstvu d.o.o. Murska Sobota«. Tam so nas seznanili z njihovo dejavnostjo, ki zajema vse od pridelovanja in prometa sadik in cvetja pa vse do načrtovanja, urejanja in vzdrževanja zelenih površin. Ogledale smo si pokrite prostore in prostore na prostem s sadikami grmovnic in cvetja ter okrasnih drevnin. Seveda smo si za polepšanje naše domače okolice okrasne rastline tudi kupile. Ker se je približeval že čas kosila, smo se odpravili proti Goričkemu, v vas Krašče ob Ledavskem jezeru, kjer so nam na turistični kmetiji Ferencovih pripravili obilno kosilo. Na kmetiji se poleg stacionarnega in izletniškega turizma ukvarjajo še z organizacijo tradicionalnih etnološko-turističnih prireditev, vezanih na najpomembnejša dela na kmetiji. Pri tem uporabljajo stara orodja in »mehanizacijo«; nekaj je je razs-

Prva skupina udeleženk ekskurzije

▲▼ Foto Danica Onuk

Druga skupina udeleženk ekskurzije ob pokušini domačih specialitet na kmetiji Rengeo

Tretja skupina ob ogledu vrta na srednji kmetijski šoli Rakičan.

tavljene okrog hiše, posebna atrakcija pa sta 72 let stara parna lokomotiva (samohodna) in mlatilnica. Organizirajo pa tudi učne dneve za šolsko mladino kot so na primer »koruzni dnevi«, kjer spoznajo vse o koruznih jedeh in pletenju iz koruznega ličja.

Pot smo nadaljevali proti skrajnemu severu Slovenije, kjer smo si nad vasjo Trdkova skupaj z

vodičko ogledali gozdno učno pot, na vrhu poti pa »Tromejnik« - spomenik na tromeji z Avstrijo in Madžarsko.

Po krajšem postanku nas je pot vodila proti vzhodni meji z Madžarsko, kjer smo se v vasi Šalovci ustavili na ekološki kmetiji Rengeo. Kmetija ima okoli 20 ha kmetijskih površin, na katerih so do nedavna sejali še veliko raznih žit. Ker pa imajo veliko

problemov z divjačino, ki jim te pridelke uničuje, so nekaj daljnih površin zatravili. Iz Nemčije so v lanskem letu uvozili škotsko visokogorsko govedo (6 brejih telic in 1 plemenjaka), ki prenese zelo nizke temperature in tako je lahko zunaj preko cele zime. Poleg tega se živali odlikujejo tudi po visoki kvaliteti mesa. Do našega obiska so tri telice že telile, kosmati telčki pa so nas bolj spominjali na medvedke kot na teleta. Za popestritev živalskih vrst na kmetiji so uvozili tudi prašiče madžarsko volnate pasme, goske pa vzrejajo že kar nekaj let. Na kmetiji pridelujejo tudi različno zelenjavo, sušijo sadje, pridelujejo kis, stiskajo bučno olje, predelujejo žita v razne kaše – vse skupaj pa lahko kupite na kmetiji v priročni trgovini. Svoje ekološke pridelke in izdelke pa prodajajo tudi širom Slovenije.

Za pokušino nam je gospodinja pripravila razna peciva iz pirine moke in bučnih nadevov, doma pa pripravljajo tudi različne sokove iz sezonskega sadja. Za zaključek izleta smo obiskali še lončarja v Filovcih, ki nam je pokazal umetnost izdelovanja lončenih izdelkov. Za potrebe doma ali pa tudi samo za spomin iz Prekmurja pa smo nekaj izdelkov tudi kupile. Čakala nas je še pot domov, ki smo jo ubrale preko Ljutomer in Ptuja ter po južni strani Pohorja nazaj v Mislinjsko dolino.

Na koncu smo si bile edine, da smo ta dan veliko zanimivega videle in doživele ter da se drugo leto spet srečamo na naši že tradicionalni ekskurziji. ▲

EKSKURZIJA PODEŽELSKJE MLADINE MISLINJSKE DOLINE

DANICA ONUK, inž. agr. KSS Slovenije, mentorica DPM Mislinjske doline

Udeleženci ekskurzije podeželske mladine Mislinjske doline.

Foto Danica Onuk

Kot vsako leto, je bila tudi letos za podeželsko mladino Mislinjske doline organizirana ekskurzija in sicer v soboto, 21. julija 2001.

Področje naših ogledov sta bila Dolenjska in Kozjansko. Najprej smo si ogledali Kostanjeviško jamo, sicer majh-

no a nadvse zanimivo podzemno jamo blizu Kostanjevice na Krki. Nato smo se zapeljali proti Mokricam, kjer smo si v spremstvu vodičke ogledali okolico in notranjost gradu Mokrice. Od okolice je zanimiv angleški park ter seveda mondeno golf igrišče. Sam grad je urejen kot gostinsko-

turistični objekt, njihove prostore pa je možno koristiti za razne seminarje in predavanja ter za poroke, saj imajo urejeno poročno dvorano.

Razkošne apartmaje pa seveda koristijo gostje z debelejšimi denarnicami. Polni vtisov z gradu smo zapustili Dolenjsko ter se

preko Bizeljskega podali na Kozjansko. V vasi Trebče pri Podsvetju so nam na turistični kmetiji »Klet Trebče« pripravili kosilo. Popoldan smo izkoristili za razvedrilne dejavnosti- nekateri za kopanje v Atomskih toplicah, ostali pa smo si ogledali staro lekarno v Olimju, obiskali kmetijo Ježovnik ter gozd »pri čarovnici«.

Pozno popoldan smo bili v Ponikvi pri Sentjurju dogovorjeni za ogled Slomškove rojstne hiše. Sprejem in zanimivo vodenje nam je pripravil domačin iz Raduša, sicer tamkajšnji župnik, g. Herman Miha. Veliko zanimivega bi nam še imel povedati, vendar nismo želeli preveč zamujati na kmetijo »Ajderčan« v Slatini pri Ponikvi, kjer so nam pripravili večerjo in srečanje s tamkajšnjo podeželsko mladino. Bodoči gospodar te kmetije je namreč predsednik podeželske mladine Sentjur in nam je želel tako popestriti večer. Sicer pa dobrega razpoloženja ne bi bilo brez našega neutrudnega harmonikarja Matjaža.

Vsi, ki smo se ekskurzije udeležili, smo bili mnenja, da smo videli veliko zanimivega, prevsem pa smo uživali v družbi naših stanovskih tovarišev. ▲

ČEBELE V AVGUSTU

ČEBELARSTVO JANEZ BAUER

Avgusta sonce z vso močjo pošilja svoje žarke na našo deželo. Dnevne temperature dosega trideset stopinj in več in narava kar obstoji v svojem razvoju pred silovitim vročinskim valom.

Naše čebelje družine obmirujejo. Ko se temperature dvignejo čez trideset stopinj, ne medi več nobena rastlina.

Tako presahnejo vsi medeni viri in čebele se oskrbujejo samo z vodo za nego zaloge.

Zalege pa je čedalje manj, saj matica zaradi zmanjšane donosa nektarja v panj zmanjšuje tudi obseg zaleganja. Včasih zaleganje skoraj v celoti prekine, kar pa se nam pozna pri zazimovanju družine, ko naenkrat ostanemo brez čebel. Čebele, ki jih matica zaleže v avgustu, se izležejo v septembru in to so že zimske čebele, ki preživijo celo zimo v panju. Teh čebel bi moralo biti čim več, saj predstavljajo osnovo čebelje družine v prihodnji pomladi. Da bi preprečili to prekinitve zaleganja, moramo čebelarji v takih sušnih časih poseči po krmljenju.

Čebeljo družino krmimo dva do trikrat tedensko z nekaj decilitri sladkorne raztopine. Tako krmljenje imenujemo dražilno ali špekulativno krmljenje, saj matica to razume kot stalen donos hrane v panj in zaradi tega ne preneha zalegati. Še bolje pa je, če čebeljo družino že v avgustu oskrbimo z zimsko zalogo.

Vsaka čebelja družina rabi za preživetje in razvoj v obdobju od septembra do aprila prihodnje leto od 15 do 20 kg medene zaloge. To jim moramo dodati v obliki sladkorne raztopine, ki

jo čebele predelajo in uskladiščijo. Ob tem delu in predelovanju pa se čebele zelo iztrošijo in hitro pomrejo. Zato je sedaj v avgustu pravi čas za pripravo zimske zaloge. Panji so polni poletnih čebel, ki brez dela sedijo na bradi panja in se hladijo. Zato jih izkoristimo in uporabimo za predelavo in skladiščenje zaloge za zimo.

Čebele, ki se bodo izvalile v septembru pa bodo ob polnih satih zimske zaloge lahko neobremenjeno preživele zimo in poskrbele za močan razvoj v pomladanskih mesecih.

Marsikdo se vpraša, zakaj sploh čebelam jemljemo med, če jih moramo nato krmiti s sladkorjem.

Dober čebelar čebelam nikdar ne pobere vsega medu. V panju ga mora ostati vedno najmanj pet kilogramov. Za zalogo čez zimo pa čebelja družina potrebuje od 15 do 20 kg medene zaloge.

Za naše kraje je značilno, da se med po nekaj mesecih strdi oziroma kristalizira. Takšen med ne spada v panj za zimsko zalogo čebelje družine. Čebele kristaliziran med raztopijo z vodo, ki jo prinesejo v panj od zunaj. Pozimi, ko ne izletavajo, ne morejo dobiti vode in zato ne morejo topiti medu. Marsikatera čebelja družina je čez zimo umrla od lakote ob polnih satih kristaliziranega medu. Zaradi tega med nadomestimo s sladkorjem ali invertno raztopino, ki se v satju ne strdi in se čebele lahko z njo hranijo tudi pozimi. ▲

Zbrala:
MILENA CIGLER GREGORIN

O ajdi poje kar nekaj ljudskih pesmi, še bolj pa razveseljuje srce in se pasejo oči, ko ajda cveti. Z ajdovim medom se sladkamo in po ajdovih žgancih segamo, ko smo potrebni močne hrane. Kaj vse pa daje ajda kot zdravilna zel, pa se ne zavedamo. Torej, spoznajmo ajdo še s te plati!

Ajda spada v družino dresnovk, kamor spadajo še nekatere zdravilne rastline (ptičja dresen, navadna kislica).

Kot zdravilna zel je uporabna ob času cvetenja. NABIRAMO NADZEMNE DELE RASTLINE, TO JE ZEL IN CVETOVE. Nato jo v senci na hitro posušimo. Nekateri menijo, da je ajda z rožnatimi cvetovi učinkovitejša, a za to ni dokazov. Plodovi nimajo zdravilne vrednosti.

Najučinkovitejše učinkovine so flavonoli, predvsem rutin. Ko-

ličina rutina doseže 6% in več. Vsebuje tudi kavno kislino, kina kislino in fagopirin, ki je kemično soroden hipericinu šentjanževke.

Za obnovo znanja nekaj o flavonoidih:

To so produkti presnove. Njihova biološka funkcija v rastlini je različna: privlačijo insekte za opraševanje, ščitijo organizem pred škodljivimi insekti, virusi in glivicami, zavirajo delovanje različnih encimov in vplivajo na oksidacijske in redukcijske procese v organizmu.

Nekatere flavonoide so včasih uporabljali za barvanje volne, danes pa jih uporabljajo kot antioksidativna sredstva za konzerviranje maščob in kislin.

Najprej je bil odkrit njihov vpliv na krvne kapilare. Nekateri razširjajo koronarne žile in izboljšujejo delovanje srca. Pomembno je tudi njihovo

delovanje proti vnetjem in zbiranju vode v tkivih, saj zavirajo nastanek prostaglandinov (rutin) in njihov antialergijski učinek.

ZDRAVILNOST

Različni flavonoidi vplivajo na žile lasnice tako, da zmanjšujejo njihovo lomljivost in jih krepijo. Rutin in drugi flavonoidi zavirajo delovanje določenih encimov, posledica tega pa je manjše zbiranje vode v medceličju.

Tako ščitijo pred nastankom edemov. Vnetja izginejo, bolečine v nogah izginejo, zato ni več problema »težkih nog«.

Motnje v zvezi s cirkulacijo krvi, povezane z lomljenjem in slabšo prehodnostjo kapilar niso samo posledica venoznih obolenj. Tudi pri obolenjih srca in krvnega obtoka, arteriosklerozi in diabetesu pride do takšnih motenj. Velika količina

flavonoidov zavira peroksidacijo lipidov in nastanek prostih radikalov tako, da stabilizira celične membrane.

Uporabo priporočam diabetikom (redno pitje čaja), nosečnicam in vsem, ki imajo težave s krčnimi žilami, nastankom edemov, oteklina in slabo občutljivost rok in nog.

PRIPRAVA ČAJA

Za poparek vzamemo eno do dve čajni žlički zdrobljenega zelišča. Pijemo po tri do štiri skodelice na dan. Lahko ga osladimo z medom, najbolje da ga pijemo nepretrgoma 6 do 8 tednov, v obliki kure, ker se učinki ne pokažejo takoj.

Pri kliničnih preiskavah niso našli nobenih stranskih učinkov, tako da jo lahko uporabljajo tudi nosečnice. ▲

Vir.: Katja GALLE Toplak
Zdravilne rastline na Slovenskem

ZVEZA HRANILNO KREDITNIH SLUŽB SLOVENIJE, p.o. LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC
Telefon 02 883 93 00

Z blagajniškimi mesti:

Slovenj Gradec, Celjska 7	☎ 02 883 93 13
Mislinja	☎ 02 885 70 51
Dravograd	☎ 02 871 04 90
Radlje ob Dravi	☎ 02 888 00 10
Prevalje	☎ 02 881 78 10

Svojim varčevalcem nudimo:

- vodenje tolarskih vlog za domače pravne in fizične osebe (hranilne knjižice, tekoči računi, žiro računi, depoziti)
- vezave hranilnih vlog po ugodnih obrestnih merah
- opravljanje plačilnega prometa (plačevanje položnic in računov)
- kreditno kartico Magna
- kratkoročna posojila za kmetijske in druge namene
- dolgoročna posojila za investicije v kmetijstvu
- dolgoročna posojila kmetijsko mehanizacijo
- potrošniška posojila
- odkup delnic za borzoposredniško hišo PM&A

POSTANITE TUDI VI KOMITENT

ZVEZE HRANILNO KREDITNIH SLUŽB SLOVENIJE
PE SLOVENJ GRADEC
IN IZKORISTITE MOŽNOSTI, KI VAM JIH PONUJAMO!

ROŽE, ROŽE, ROŽICE

RADO JEROMEL

Pomladni, pa tudi poletni čas prinese v naše okolje prečudovito cvetje. Da se lahko gospodinja pohvali s tem, je potrebno nameniti rožam pozornost več let. Hiše, okrašene s cvetjem, izgledajo čisto drugače kot tiste, ki tega nimajo.

Na vrtu Anice Jeromel v Šentilju pri Mislinji je zrasla čudovita vrtnica. To je vrtnica, cepljena s šipkom in visoka dober meter. Lani je iz korenin te vrtnice pognal šipek, prerasel vrtnico in letos zacvetel. Pod šipkom pa se v slapovih spušča cvetje do tal.

Seveda vrtovi in okolice hiš premorejo še veliko pomladnega, poletnega in jesenskega cvetja. Uživajmo v lepotah narave! ▲

Z ASFALTOM POVEZALI TRI OBČINE

FRANC JURAČ

V mesecu juliju se je minister za promet iz zveze Jakob Presečnik mudil tudi na Koroškem. Z župani koroških občin se je pogovarjal o cestni povezavi

Koroške z ostalimi regijami.

Ob tej priložnosti pa je na Graški gori ob navzočnosti župana mestne občine Slovenj Gradec Janeza Komljanca in predsednika primestne vaške skupnosti Smiklavž Draga Plazla, otvoril okoli 3 km asfaltirane ceste, ki sedaj dokončno povezuje tri občine: Velenje, Slovenj Gradec in Mislinjo. ▲

Minister za promet in zveze Jakob Presečnik reže otvoritveni trak.
Foto Franc Jurač

RAZBORSKI KRVODAJALCI LETOS PRAZNUJEJO 40 LETNICO

ŠTEFKA MELANŠEK

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo

Slovenj Gradec, d.d.

2380 Slovenj Gradec, Vorančev trg 1

Telefon: 88/ 43-332, faks: 88/ 42-684

E-mail: viharrik@gg-sg.si

Direktor: Silvo Pritrznik, univ.dipl.inž.gozd.

Odgovorna urednica: Ida Robnik

Glavna urednica: Ida Robnik

Uredniški odbor: Ida Robnik,

Gorazd Mlinšek in Marlena Humek

Likovna urednica in grafično oblikovanje:

Marlena Humek

Tehnični urednik: Alfi Hutter

Priprava za tisk in fotoliti:

Grafična forma Hutter, Maribor

Tisk: ZIP CENTER, Ravne na Koroškem

Vse pravice pridržane,

© Gozdno gospodarstvo

Slovenj Gradec 2001.

Fotografije © avtorji

Avtor fotografij na naslovnici:
Franc Jurač

Začetki krvodajalstva v Razboru segajo tja v leto 1957. Tega se gotovo spominjajo še starejši krajanji, ki so bili takrat med prvimi krvodajalci in so pozneje prejeli za to svojo humano dejavnost razna odlikovanja. Takrat smo bili razborski krvodajalci vključeni še v podgorsko organizacijo Rdečega križa. Takrat tudi še ni bilo veliko članov, mladim tudi ni bilo povsem jasno, kaj taka organizacija pomeni. Razborčani smo preko dveh delegatov, ena sem bila tudi jaz, v podgorski organizaciji kasneje spoznali delovanje in namen organizacije RK in tako sva leta 1960 predlagali, da naš kraj sam organizira svojo RK. Takratni predsednik Klobučar iz Slovenj Gradca naju je seznanil s pogoji, ki jih mora taka organizacija izpolnjevati, da je lahko samostojna in to je bilo najmanj 75 članov. Razborčanke smo kar hitro zbrale 95 članov in

tako smo že naslednje leto sklicali zbor krajanov in že meseca februarja 1961 izvolili odbor. Za predsednico so izvolili mene, ki sem bila tudi pobudnica za ustanovitev RK v Razboru, za blagajnika smo izvolili Franca Juga, za tajnico pa Marijo Knez. Tako smo pred štiridesetimi leti postali samostojna organizacija RK Razbor.

Zelo nas vesli, ko danes gledamo uspehe te naše organizacije. Zelo uspešni smo bili na področju krvodajalstva. Tu živijo družine, ki to humano tradicijo krvodajalstva prenašajo iz roda v rod. Danes tudi že mnogih ni več med nami, ostajajo pa lepi spomini nanje. Zato darujmo kri, dokler smo sposobni, kajti človek nikoli ne ve, kdaj jo bo rabil sam.

Hvala vsem krvodajalcem za darovano kri, ki se ne da poplačati z denarjem, ampak s hvaležnostjo. ▲

Krvodajalci iz Razbora na proslavi 6. maja letos pri Pečolarju.

Foto Danilo Mirkac

ŠE NEKAJ UTRINKOV IZ PRIREDITEV OB PRAZNIKU MISLINJSKE OBČINE

Tekst in foto: FRANC JURAČ

NOVA IRŠIČEVA KAPELICA V MISLINJI

Otvoritev Iršičeve kapelice v Mislinji.

Ko so Mislinjčani letos na novo urejali cesto oziroma pločnik za pešce v središču kraja, je dela ovirala stara Iršičeva kapelica, zato so jo porušili. Nedaleč stran so postavili novo kapelico, ki jo je opremil domačin dr. Lojze Pogorevc, ki je doslej naredil že več nabožnih znamenj, med njimi tudi križ na pokopališču v Doliču in križ na Šertelovem vrhu. Kapelico je blagoslovil novomašnik Tadej Lenart. ▲

VETERANI RAZVILI SVOJ PRAPOR

Člani območnega združenja Zveze vojaških starešin Mislinjske doline so ob občinskem prazniku razvili svoj društveni prapor. ▲

Ob kopi je bilo vedno živahno

KOPA

Tudi letošnje občinsko praznovanje so Mislinjčani popestrili z prikazom starih običajev in kmečkih opravil, med njimi s kuhanjem kope. Za kopo je ves teden skrbel oglar Rudi Strmčnik iz Graške gore, med radovedneži pa je bilo vedno tudi precej otrok. ▲

LOJZE SLAK MED MISLINJČANI

Lojze Slak je bil navdušen nad polento

Lojze Slak je letos zabaval občane Mislinje ob njihovem prazniku. Postregli so mu s "holcarsko" polento, ki jo je skuhal naš nekdanji gozdni delavec Ivan Kavčič in nad katero je bil Lojze zelo navdušen. ▲

VIKTOR POPIČ ZMAGAL

Mladi kmet Viktor Popič (v sredini) si je pri tekmovanju v košnji prislužil pokal.

FURMANI PO CEST' PELJAJO...

FRANC JURAČ

Tudi letošnja, že 11. tradicionalna prireditev "Furmani po cest' peljajo", ki je bila 22. julija v Podgorju, je bila zelo dobro obiskana. Prireditelji so se zelo potrudili. Na Novakovem travniku so prikazali razne kmečke običaje in etnografske značilnosti kot so: košnja, grabljanje in jahanje. Konjeniki so tekmovali v igri "salama na vrvi" in v preskakovanju ovir. Prireditev obišče vsako leto več ljudi. Zakaj prihajajo in kaj o njej mislijo in kaj predlagajo za popestritev, smo povprašali naključno izbrane:

ANICA ŠTEHARNIK:

"Vsako leto se udeležim prireditve v Podgorju in lahko rečem, da sem z njo zelo zadovoljna. Vem pa, da je za pripravo take prireditve potrebno veliko dela in truda, za prijetno počutje pa ima seveda zasluge tudi Ivo Vrčkovnik, ki nam vsako leto peče dobre "čevapčiče", kar seveda sodi k tej prireditvi."

JANKO STRMČNIK: "Prireditev za naš kraj veliko pomeni. Vsako leto je program zelo dobro pripravljen, lahko bi pa še kaj dodali; lahko bi sodelovali tudi lovci, saj bi imeli kaj pokazati."

TONE SUŠEC: "Vsako leto pridem na to prireditev. Zelo mi je všeč to, ko prikažejo stare običaje in dela na podeželju, da lahko mlajši spoznajo način življenja svojih prednikov v tem okolju."

MIHAELA KOTNIK: "Prihajam iz šoštanjkega konca, kjer je takih prireditvev tudi veliko, vsako leto pa z možem prideva tudi na "podgorske furmane". Podgorčanom lahko samo čestitam za tako uspešno prireditev."

ZVONKA SEČNJAK:

"Na to prireditev smo Podgorčani zelo ponosni, saj jo pripravimo tako, da so obiskovalci zadovoljni in vedno znova pridejo. Seveda bi jo lahko še tudi dopolnili, saj ljudje, ki živimo tukaj pod Uršljo goro, poznamo še več domačih običajev, ki bi jih lahko prikazali. Nekaj pa mora ostati še za prihodnja leta!"

OBNOVA CERKVE SV. DANIJELA V RAZBORU

LEOPOLD KORAT

Že v jeseni, leta 1992 so se začele priprave na obnovo zunanosti župnijske cerkve v Razboru. Pripravili smo dokumentacijo. Dogovorili smo se z mojstrom Pelkom z Bleda, da bi prevzel vsa dela, vključno s sanacijo cerkvene zgradbe. Na začetku prihodnjega leta so pričeli z obnovitvenimi deli na fasadi. Utrdili so temelje ter lesene nosilce zamenjali z železnimi. Veliko dela so opravili župljani sami (kopanje za drenažo, počistili velb, delno odstranili omet)...V tem letu, 1993, so naredili nove, bakrene žlebove na strehi cerkve. Popravili so nosilne tramove ostrejša.

V letu 1994 smo dela pri obnovi nadaljevali. Izvajalci del so v cerkvi odstranili stare klopi in skupaj z novimi naredili še nova okna.

V letu 1995 sta se v župniji Razbor zamenjala župnika. Janez Zupanc je odšel v novo župnijo, v Razbor pa je prišel župnik Leopold Korat, kaplan iz Šentilja pod Turjakom. Tako so v tem letu »dela počivala«.

V letu 1996 so dokončali sa-

nacijo zvonika ter skoraj v celoti postavili nove orgle. Obnovil in dokončal jih je Drago Hozner iz Pameč. Kupili smo nov, beli pluvial (večerniški plašč). Na velikonočni ponedeljek, 31. marca 1997, je škof Franc Kramberger blagoslovil obnovljeno zunanost cerkve in nove orgle.

V župnišču smo postavili novo omaro za mašne plašče in popravili staro omaro v zakristiji. Kupili smo električne orgle (sintheiser). Kot dar je cerkev dobila še en vijoličast pluvial (za pogrebe).

Leta 1998 smo obnovili čudovite »pleterske« jaslice (p. Wolfgang). Delo je opravil Matko iz Sentjerneja.

25. oktobra 1998 je dekan Tine Tajnik blagoslovil nov, 9 metrov visok evharistični križ. Po vojni požgan, je sedaj na novo postavljen. Prenovili smo dva velika bandera (sv. Družina in sv. Danijel). Za obnovo le – te so prispevali gozdni delavci ter drugo bandero s podobo sv. Frčiška in sv. Mihaela (nekdanj kapela njemu posvečena, stoji na današnjem pokopališču).

V letu 1999 smo blagoslovili nov lesenec, ki ga je daroval Stanko Knez. V svetem letu 2000 smo naredili osvetlitev zunanosti cerkve. Pričeli smo z obnovo notranosti cerkve. Podaljšali smo kor za pevce. Načrte zanj je izdelal arhitekt France Kvaternik. Svetoval nam je tudi vse druge stvari pri obnovi. Gradbena dela povečave kora je opravil Slavko Merzdovnik. Jože Zaveršnik je obnovil električno napeljavo. Naredili smo novo ozvočenje v cerkvi. Vsa ta dela smo dokon-

čali v letu 2001. Rudi Polner je opravil obnovitvena dela na poslikavi notranosti. S sodelavci je obnovil slike svetnikov na stropu in prepleskal stene. Obnovili smo še večno luč, zvonček pri zakristiji, kadihniko, škropilček in čolnicek za kadihlo.

V tem pregledu del so zapisana dela, ki so takoj vidna. Veliko pa je bilo vloženega dela in truda pri sami organizaciji, da imamo sedaj lepo obnovljeno našo cerkev sv. Danijela v Razboru. ▲

RAZBOR - KRATEK POVZETEK ŽUPNIJSKE KRONIKE

LEOPOLD KORAT

V zgodovini lavantinske škofije, ki jo je opisal dr. Franc Kovačič leta 1928 je zapisano: "Iz starotrske župnije se je izločila tudi župnija sv. Danijela v Razboru. Cerkevni patron kaže vpliv Ogleja, ki je imel dolgo časa slovenjgraško graščino. Patronat ima ljubljansko škofijstvo, matične knjige pa se začnejo leta 1716. Torej je samostojna duhovnija nastala pred tem letom, pa po 1533, ko je ljubljanski škof dobil starotrsko župnijo. Že leta 1106 se omenja neka župnija "Ras", ki jo Jaksch (Monumenta IV, register) nanaša na Razbor." Ta zadnja trditev verjetno ne drži, ker je verjetno ta neka koroška župnija blizu Arnoldsteina. Vsekakor pa je tudi ta omenba zanimiva in pomembna za župnijo Razbor. Že ob tem lahko vidimo, da je župnija sv. Danijela precej stara. Iz župnijske kronike je razvidno, da je že leta 1666 obstajal urbar, v katerem so zapisane davščine. "Ker pa je število teh davčnih zavezancev v tem letu že zelo številčno, smemo sklepati, da je cerkev še precej starejša." V začetku 18. stoletja pa so krajani Razbora začeli razmišljati o svoji župniji in v tej smeri tudi delali. Za ustanovitev samostojne župnije pa je bilo potrebno, da ima posestvo. Zato so začeli kupovati zemljo. Tako so leta 1709 kupili posestvo Gornji Razbornik od takratne gosposčine Feldenhofen. Istega leta je bilo kupljeno še Ramšakovo posestvo. Kupili so še posestvo v Dovžah in na Selah. Bilo je še nekaj nakupov in zamenjave z gosposčino Stari trg. Ko je podružnica sv. Danijela pridobila vse te potrebne, zunanje, materialne pogoje, je leta 1714 postala samostojna župnija. O tem pomembnem dogodku govori napis na leseni plošči, ki še posebno prikaže najzaslužnejše ljudi, ki so bili podporniki ustanovitve te nove župnije. Na najstarejši krstni knjigi, ki ima letnico 1816 pa piše, da je bila župnija ustanovljena za časa prevzvišenega knezoškofa ljubljanskega, Franca Karla grofa Kaunic (Karnič!). Komisar v Starem trgu je bil Anton Jožef Marn. V začetku delovanja župnije so bili v Razboru vikarji. Prvi je bil Matevž Kranjc (1716 do 1735). 27. marca leta 1718 je umrl Jurij Plešivnik, velik dobrotnik in soustanovitelj župnije sv. Danijela v Razboru. Pokopali so ga v kapeli sv. Mihaela. Ta je bila na pokopališču. Zgrajena naj bi bila že v 14. stoletju in porušena okoli leta 1726. V tej kapeli je bil pokopan tudi prvi vikar v Razboru, Matevž Kranjc. Do imenovanja rednega župnika je župnijo oskrbovalo kar nekaj vikarjev. Kronist župnije poroča: "22. 7. 1744, na praznik sv. Marije Magdalene je bila verjetno po večji prenovitvi cerkev sv. Danijela v Razboru ponovno posvečena." Med vikarji župnije so: Ivan Sichel, Ivan Dobronič, Ferdinand Čepak, Luka Žalestnik Košir, Mihael Trepan, Ivan Lavrin. V letu 1781 je mojster iz Maribora Simon Otanič postavil nove orgle na 6 registrov. Zadnji vikar je bil Valentin Konečnik, ki pa je kasneje postal župnik v Razboru (23. 4. 1783 vikar, od 1785 do aprila 1809 župnik!). 13. 9. 1868 so bile postavljene nove orgle s 14. registri in enim pedalom. Izdelal jih je Mihael Rupnik iz župnije sv. Eme (Pristava pri Mestinju?). Stare orgle so prodali cerkvi sv. Ane, župnija Pameče. Zadnji, redni župni upravitelj, ki je živel v župniji, je bil p. Bonaventura Jožef Toplišek (trapist). Kronika pravi, da je bil "8 let dušni pastir, ljubil je ta kraj in ljudi, zato je prvi duhovnik, ki počiva na tem pokopališču". Umrli je oktobra, leta 1958. Od tega leta dalje v župniji ni bilo več rednega dušnega pastirja. Iz okoliških župnij so prihajali in odhajali kaplani in župniki. Do 15. oktobra leta 1975 so prihajali iz župnije Šoštanj. Takrat je začel prihajati duhovnik iz Starega trga. S prvim julijem leta 1978 je prevzel v soupravo župnijo sv. Danijela gospod Jože First, kaplan v Šentjanžu pri Dravogradu. Leta 1983, 3. septembra, je dušno pastirstvo v župniji Razbor prevzel Janez Zupanc iz Podgorja in to delo zvesto opravljal do 1. avgusta 1995, ko župnijo sv. Danijela prevzame Leopold Korat, župnik v Podgorju in Razboru. Kronika poroča, da je župnik Leopold že kot kaplan v Slovenj Gradcu na cvetni petek 1987 vodil celodnevno čiščenje.

Tako smo v kratkih preskokih prišli v zgodovini župnije sv. Danijela v Razboru do današnjih dni, ki jih bodo brali že naši zanamci. Kaj bodo prebrali o sedanjem času, o župniji, o njenem življenju. Vse to pišemo vsi mi s svojim življenjem in delom. Naj bo zapisano z zlatimi črkami in z ljubeznijo!

Po kroniki župnije sv. Danijela Razbor brskal in zapisal Leopold Korat, župnik v Razboru. ▲

BUKOVSKI LOVCI DOBILI NOV LOVSKI DOM

FRANC JURAČ

Na Sv. Danijelu nad Trbonjami je bilo letos v juliju zelo veselo, še posebno tisti dan, ko so lovci LD Bukovje iz dravograjске občine predali svojemu namenu lep in sodoben lovski dom.

Foto Franc Jurač

Planinski pohodni odsek mladih iz Brd na Uršlji gori

NASLEDNJI POHOD: NA TRIGLAV

FRANC JURAČ

V lanskem letu so mladi iz Brd ustanovili planinski pohodni odsek, ki šteje že okoli 50 članov. Organizirali so že več planinskih pohodov, med njimi na Uršljo goro, Peco, Raduho in Stenico nad Vitanjem. Letos planirajo še pohod na Triglav, saj večina članov še ni bila na tem očaku.

Foto J. Sušec

ZA LEPO NEDELJO ZOPET POSTAVILI MLAJ

FRANC JURAČ

Vsako leto ob Velikem šmarnu krajani Trobelj in Pameč praznujejo v svoji farni cerkvi lepo nedeljo. Za to praznovanje pa pred praznikom postavijo mlaj in letos so postavili že šestega.

Mlaj je daroval kmet Gosnikove kmetije Jože Šavc, lanskoletnega pa kmet Alojz Dornik, ki je bil pobudnik za postavljanje mlaja ob tej priložnosti. Letos pa so postavljali mlaja Alojza Dornika zelo pogrešali, ker ga je 19. maja letos prehitela prezgodnja smrt. Kolegi so se ga ob postavljanju mlaja še posebej spominjali.

Foto Franc Jurač

ŠTRELA UNIČILA GOSPODARSKO POSLOPJE PRI ŠULERJU NA SELAH

PETER CESAR, inž. gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec, KE Slovenj Gradec

Poletje ni le čas dopustov, morja in sonca, temveč tudi čas poletnih neviht in nevarnosti strele.

V četrtek 28. junija je bil povsem navaden dan. Pri Šulerju na Selah so zjutraj vstali kot običajno na kmetiji, odpravili so se v hlev, nakrmili živino, počistili gnoj, pomolzli krave, Ob malici so se pomenkovali o delu, ki jih čaka ostali del dneva in v prihodnje, o košnji ki so jo pred dnevi brez dežja spravili pod streho, o letini in vsem ostalem kar se pač dogaja na veliki kmetiji, kjer sta poleg gozda mlekarstvo in živinoreja glavna vira dohodka.

Malo po poldnevu se je nebo okrog Uršlje gore stemnilo, pripravljalo se je k poletni nevihti. Bila je nevihta z malo dežja, veliko bliskanja in grmenja ter z mnogo udarci nevarne strele. Ena takih je bila usodna za Šulerjevo domačijo, kjer je strela udarila v gospodarsko poslopje (hlev). V trenutku je bilo vse v plamenu, strojev se ni dalo več reševati, pred ognjem so rešili živino, puhalnik in hladilnik za mleko, vse ostalo je zgorelo.

Ob hitri in uspešni intervenciji gasilcev, sosedov in ostalih krajanov, so uspeli pred uničujočim

Živino so rešili pred najhujšim

▲▼ Foto Peter Cezar

ognjem zavarovati hišo in ostala gospodarska poslopja. Usoden udarec strele je pri Šulerjevih v trenutku postavil vse na glavo.

Tisti dan se je ponovno pokazalo, da človeška solidarnost še zlasti na podeželju ni prazna beseda. Živina je bila že naslednji dan v sosedovem hlevu, sosedje in prijatelji so čistili pogorišče, odvažali so zogleneli les, osmojeno in uničeno želez-

je strojev, podreti in odstraniti je bilo potrebno staro zidovje, nekoč mogočnega hleva.

Akcija sanacije pogorišča in postavitve novega hleva je v polnem teku, živina mora imeti še pred zimo "lastno streho nad glavo", treba je poskrbeti za zimsko krmo, misliti je treba na nove stroje, ...

Človeška solidarnost tudi tokrat ni in ne sme odpovedati. ▲

Gospodar Nac nemočno opazuje pogorišče

POGORELO GOSPODARSKO POSLOPJE

SEBASTIJAN J. APAČNIK

V petek zvečer, 27. julija je okoli 22:00 ure na Sv. Vidu pri Vuzenici prišlo do večjega požara na industrijsko gospodarskem poslopiju lesnopredelovalnega podjetja za predelavo in sušenje lesa.

Po besedah očitovca naj bi najprej zagorelo v zidani kurilnici za sušenje lesa, v kateri naj bi bilo takrat spravljenega približno 80 m³ lesa, nato pa se naj bi ognjeni zubli silovito razširili še na preostali del objekta v velikosti 30x10 metrov.

V objektu, ki je v celoti pogorel, je bilo skupno spravljenega okoli 300 m³ razrezane- ga lesa. Nastali požar, ki je neusmiljeno požiral vse pred seboj, pa so po dobrih dveh urah gašenja gasilci uspeli omejiti, dokončno pa so ga pogasili v zgodnjih jutranjih urah. Požar je tako gasilo okoli 70 gasilcev iz prostovoljnih gasilskih društev.

Vuzenice, Vuhreda, Radelj ob Dravi, Mute, Brezno-Podvelka in Dravograd. Nastalo je za okoli

63 milijonov tolarjev materialne škode. Domnevajo pa, da so za vzrok požara, ki je izbruhnil na

ostrejšjo sušilnico, krive konstrukcijske nepravilnosti na objektu. ▲

Foto Sebastijan J. Apačnik

PRAZNUJEMO

ZLATA POROKA JOŽETA IN MIRE GOLOB, P.D. BEVC

MIHAELA LENART

9. junija sta Jože in Mira Golob, p.d. Bevc iz Loma nad Mežico praznovala svečan jubilej, 50-letnico poroke, v krogu svojih najdražjih, sina in hčerke, ki sta bila tudi poročni prič, štirih vnukov, bratov, sester ter drugih sorodnikov in prijateljev.

Oba izhajata iz številnih družin. Jože je kot gospodar ostal na domačem gruntu, ženo Miro pa je naključno našel v Radušah pri Slovenj Gradcu. Lepo sončno mladost jima je kalila II. svetovna vojna. Jože je bil z vso družino izseljen za štiri leta v Srbijo. Ena izmed njegovih sester je v izgnanstvu tudi umrla. Ko so se po vojni ostali le vrnili, so našli dom popolnoma upostošen. Sadno drevje so najemniki posekali in porabili za kurjavo, kurili pa so celo tramove iz skednja.

Miri, stari komaj 15 let, so partizani že zaupali kakšno pomembno pošto. Najbolj pa se spominja dneva, ko jo je gestapo postavil ob zid in vanjo nameril brzostrelko.

Gotove smrti jo je rešila mama, ko je znala nekaj nemščine in

gestapovcu dopovedala, da je domača hišna hči in ne vohunka.

Jože se je rodil februarja 1924 leta, Mira pa februarja 1930 leta.

Poročila sta se 1951 leta. Na začetku skupnega življenja sta se moral spoprijeti z velikimi težavami in pomanjkanjem in odrekanjem.

Treba je bilo obdelati dve posesti skupaj. Takrat še ni bilo elektrike, ne vodovoda in ne avtoceste. Ko so dobili elektriko, je zaradi slabe napeljave pogorel hlev. Ker ni bilo vode in ne ceste, so pri obnovi hleva vozili beton iz mežiškega rudnika kar po žičnici na 700 m visok vrh. Gozda je bilo na gruntu bolj malo, zato sta se morala znajti, da sta prišla do denarja. Jože je bil vseskozi ljubitelj konj in je fural les po vseh koroških gozdovih. Po nevarnih strminah je vozil les tudi za rudnik Mežica, pet let pa je delal v Avstriji, kjer se mu je za dve leti pridružil še sin Pepi.

Žena Mira se je največ sama trudila z dvema malima otrokoma na tej veliki kmetiji. Mleko je nosila daleč v dolino in se bavila, kot

Jože in Mira Golob

še sedaj, s prašičerejo.

Za to domačijo je bilo najbolj kruto leto 1959. Umrli sta oba Jožetova starša in kar "čez noč" še komaj dva in pol meseca stara hčerka Anica, za tri tedne pa je morala v bolnico še sama gospodinja Mira. Vso gospodinjstvo je morala prevzeti še mlada sestra Fanika in njeni bratje.

Veliko sta trpela, vendar medsebojno spoštovanje in ljubezen jima je prinesla tudi nekaj lepih trenutkov. Jože je bil po naravi veseljak in je rad prepeval. Veliko so peli skupaj z njegovimi brati. Vesele narave je tudi žena Mira.

Dolgi 50 let sta vlagala vso svojo energijo in denar v dom visoko na Lomu nad Mežico. Pred

devetimi leti ju je hudo prizadela nenadna smrt 40 - letnega sina Pepija, ki jima je veliko pomagal pri delu in z denarjem. Sedaj pomagata gospodariti še nekaj let mlajši sin Mirko s svojo mlado družino.

Sadovi njunega požrtvovalnega dela so vidni.

Poleg hleva stoji še velik gospodarski objekt vodovod, na posestvu je elektrika, cesta, vsi kmetijski stroji in lepo urejena hiša.

Ceprav utrujena od vsega dela sta bila na zlati poroki veselo razpoložena. Pela in plesala sta kot pred 50 leti na prvi poroki.

Vsi, ki smo bili na slavu njune zlote poroke jima želimo zdravja, še nadaljnjih uspehov in čez 10 let še biserno poroko. ▲

BENO KOTNIK, P.D. LUBAS - 70 LET

ROK GORENJSK

"Za prijatelje si je treba vzeti čas, se poveseliti in na zdravje kozarec vinca spiti!" Tako lepo, prisrčno, je v soboto, 7. julija povabil k Dularju na praznovanje svoje 70 - letnice Beno KOTNIK, p.d. Lubas iz Podkraj, Lubasov Beno po domače.

Človek našemu Benu na prvi pogled tudi ne bi prisodil, da ima za sabo že 70 let življenja. Tako mladostno še izgleda, tako lahкотen in hiter je še njegov korak. Tako živahno in pestro je bilo tudi njegovo življenje vseh preteklih 70 let. Začelo se je že pri porodu, saj je morala njegova mama po nasvetu zdravnika dr. Erata iskati pomoč pri porodu v mariborski bolnišnici. Trinajst let star se je moral z ostalimi člani Lubasove družine umakniti pred Nemci v gozdove. Postal je partizan in borec za svobodo slovenskega naroda. Mnogo je preživel in prestal Zanj je bila to velika šola, a o tem le redko govori in kaj pove.

Po končani vojni in osvoboditvi je postal najprej traktorist v obde-

lovalni zadrugi doma pri Lubasu. Zelo dober traktorist je bil. Znal je delati s traktorjem in priključki, zato so ga okoliški kmetje radi prosili za pomoč.

Vojsko je služil v Beogradu. Postal je šofer. Proti koncu služenja vojaškega roka je bil generalov osebni šofer.

Beno si je vedno želel več znanja. Da bi dosegel ta cilj, je uspešno končal dveletno kmetijsko šolo za odrasle v letih 1959 - 1961 v Vrbju pri Zalcu. S tem si je pridobil solidno znanje za nadaljnje uspešno in napredno kmetovanje.

Doma pri Lubasu se je lotil kmetovanja. Moderniziral in preusmeril je kmetijo v pridelavo mleka. Presegel je takrat magično mejo 100.000 litrov oddanega mleka na leto. Pozneje je to število še zelo povečal.

Danes je Lubasova kmetija vzorno urejena in donosna. Slovijo pa tudi po svoji že tradicionalni gostoljubnosti in prijaznosti domačih daleč naokrog.

Poleg modernega kmetovanja

Beno v vseh svojih aktivnih letih nikoli ni zanemarjal družbenega dela in udejstvovanja. Štiri leta je bil podpredsednik Zadrugne zveze Slovenije, tri leta predsednik nadzornega odbora ZZ Slovenije, dolga leta delegat občine Ravne na Koroškem. Je navdušen lovec, član LD Prežihovo v Kotljah in večletni starešina te organizacije. Bil je kmet kooperant in član upravnih organov Koroške kmetijske zadruge Slovenj Gradec in dolgoletni član upravnih organov TZO Trata Prevalje in TOK gozdarstvo Ravne. Je član sedanje Kmetijske gozdarske zadruge Prevalje, bil pa je tudi član upravne odbora v prvi sestavi.

Beno je izreden prijatelj, sosed in človek, ki zelo rad pomaga vsakemu, ki ga poprosi za pomoč. Če le more, rad vsakemu ustreže. Lubasova hiša pa po njegovi zaslugi in zaslugi žene Tončke slovi daleč naokoli po pravi, pristni koroški, slovenski gostoljubnosti. Slavlja domačih praznikov kot so rojstni dnevi, godovi in druge slovesnosti so pri Lubasu nadvse prijetna.

Beno Kotnik

Bena je kalilo življenje od mladosti do starosti, zato je tudi tako razgledan, razumevajoč in dostopen.

Njegovega odprtega značaja tudi negativni vplivi vojne niso mogli uničiti, le prekalili so njegov značaj in utrdili njegove dobre lastnosti. Poln je neuničljive dobre volje, razumevanja življenja in njegovih zakonitosti.

Je razgledan človek, strpen do drugih, drugače mislečih, zvest idealom in še bi lahko našteval vrline Lubasovega Bena.

Dragi Beno! Ob tvojem 70 rojstnem dnevu se lahko s pravim ponosom ozreš nazaj na prehojeno življensko pot, na svoje otroke in vnuka, ki bo tvoj naslednik in bo lahko s ponosom nadaljeval tvoje življensko delo.

Se na mnoga srečna zdrava leta!

FURMANI PO CEST' PELJAJO...

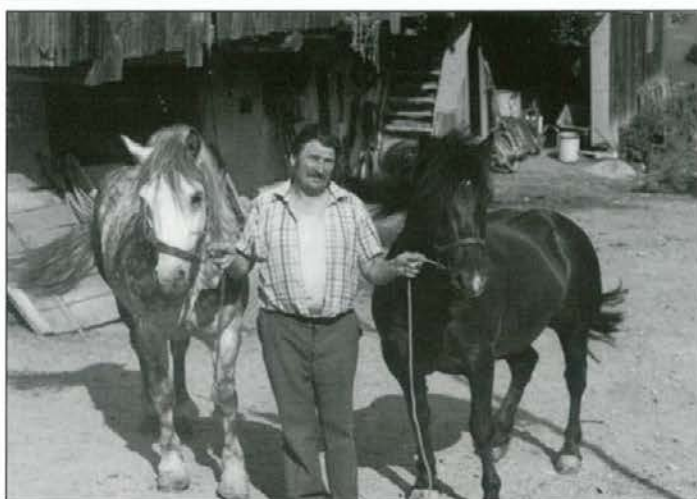
Pogovarjal se je ALEŠ TACER

"Greva malo k Vranovemu Fonzi," je rekel Ivan. "Šestdeset jih je napolnil, skoraj vse življenje je fural za Gozdno, spodobi se, da ga predstaviva v Viharniku. Naj še drugi kaj preberejo o njem."

In sva šla! Po idilični dolinici ob potoku na Vasi sva se zapeljala pri Kojzekvem mostu na levo do nekoliko dvignjene kmetije. Gospodarja Alfonza Potnika sva našla na travniku; ravno je zabiljal kole za električnega pastirja. Živina rabi svežo travo. Sin Branko je vozil silos v samokolnici, njegova žena Danica je molzla v hlevu. Bilo je pač že pod večer.

Beseda je dala besedo in ko smo v veliki kmečki hiši sedli za mizo, je ob kozarčku pijače in ob prijazni postrežbi Fonzijsve žene Lizike nastal tale zapis:

Alfonz Potnik, Vranov Fonzi, kakor ga radi kličemo, se je rodil kot sedmi od osmih otrok očetu Leopoldu in mami Liziki pri Sušniku na Šentjanžu pri Radljah. Po končani osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Radljah, je ostal doma na kmetiji in pomagal očetu. Že iz mladosti je gojil veliko ljubezen do živali, posebej pri srcu so mu bili konji. Tako je kaj kmalu pričel furati, najprej na Gradbenem podjetju v Radljah. Fural je vse: pesek, cement, apno, gramoz... Po približno dveh letih se je leta 1960 zaposlil na Gozdnem gospodarstvu v obratu v Radljah. Na zbirna mesta, tako imenovane "linštate" je vozil les iz vseh bližnjih in manj bližnjih grap in gozdov. Ob prostih dnevih in popoldnevih je veliko delal tudi za sosede in prijatelje, ki sami niso imeli vprežne živine. Njegovi konji so bili vedno njegov ponos. Z ljubeznijo je skrbel zanje, jih hranil in negoval; izgleda, da so razumeli njegovo ljubezen. Z dvojino mero so mu vračali; bili so poznani daleč naokoli. "Glej, Vranov Fonza gre s konji", smo vedno rekli tudi otročaji, kadar smo ga kje zagledali. Z njimi je vandral naokoli, oral in ravnal njive, vozil težke tovore lesa v dolino in druge od tam nazaj v hrib. Velike količine lesa so se grmadile na

Spodnji Vižingi in v Vuhredu na odlagališču. Od tam so jih potem z tovornimi vlaki razvažali naprej, bog vedi kam.

Kar nekaj časa je imel Fonzi ogledano brhko Vranovo Liziko in leta 1965 se je priženil na kmetijo njenega očeta Tomaža in matere Frančiške. Zdaj je bilo dela še več. Pri vožnjah mu je na pomoč priskočil brat Leopold, z njim sta potem dolga leta uspešno furala skupaj.

Žena Lizika je bila doma in skrbela za vsa domača opravila. Tri lačna otroška usta so vsak dan zahtevala svoje. Anica, Branko in Srečko so danes že veliki in stara starša razveseljuje že tudi pet vnukov: Tadeja, Tamara, Marko, Mateja in Urška. Sin Branko je ostal doma in z ženo Danico poprijel za delo. Okrog

35 glav živine v hlevu, od tega okrog dvajset krav, človeku res ne dovoljuje prostega časa. Pa ko bi bilo samo to! Kje so še vsa ostala opravila, ki jih na kmetiji nikoli ne zmanjka.

"Kako pa je potekal v tistih časih, reciva pred štiridesetimi, vaš delovni dan? Ga lahko malo opišete?" me je zanimalo.

"Hja, kako! Zjutraj sem zgodaj vstajal, še pred četrto uro. Treba je bilo nakrmiti konje, da so s prvim svitom bili pripravljeni za delo. Poleti sem vozil z vozom, imenovanim "PLOHBOGEN", ki ga je kasneje nadomestil voz z gumijastimi kolesi – "GUMIRADEL". V času zime in dobrega saninca pa smo uporabljali "POKE", lesene sani. Takrat sem tudi konjema pripel kraguljčke;

lepo je bilo gledati in očarljivo poslušati veselo zvončkanje po dolini, ko so poki gladko tekli po tečinah. In tako je šlo vsak dan, pozimi in poleti, do trde teme. Takrat sem izpregel, otrl preznojena konja s slamo, ju pokril in jima dal zrnatega priboljška."

"Se morda spomnite kakšnega posebnega dogodka? Vam je kaj posebej ostalo v spominu?"

"Dogodkov je veliko, takšnih in drugačnih. Spominov je dovolj, na stara leta jih bom res lahko premleval.

Ce si jih bom učakal, seveda. .. Ja, spomnim se recimo, kako sta se mi nekoč konja splašila. Ravno sem peljal od Pavlina dol, proti glavni cesti. Veriga pri konjski vpregi, zadaj pri "driklu" se je zapela za rob pločnika in konja sta se vzpela na zadnje noge. Pognala sta se v dir. Komaj sem utegnil skočiti z voza, ki pa se je na srečo tudi odpel. Konja sta v diru pridrivala do skoraj tri metre visoke žičnate ograje pri takratnem Konstruktorju in jo preskočila. Na drugi strani je padel en konj preko drugega, zapletla sta se in umirila. Nikoli ne bi mogel verjeti, da lahko vprežen par konjev preskoči tako visoko oviro."

"S konji ste sodelovali tudi na raznih prireditvah in paradah..."

"Ja, seveda, velikokrat. Pri kulturnem društvu Vuhred, na raznih prireditvah, na pustnih maškeradah, ob hmeljarskih praznikih... Sin Branko še zdaj vsako leto za Jurjevo nedeljo ovenčan z zelenimi vejicami okobali konja Ričana in pojaha na Remšnik. Tako dostojno predstavi Sv. Jurija, ki je pred dvajsetimi stoletji sestopil s konja na Remšniku."

"Kdaj pa ste končali z aktivnim delom s konji?"

"Leta 1993. Takrat sem uradno prenehal z vožnjami. Zdaj je čas, da se malo umirim, se posvetim ženi Liziki in vnukom, pa tudi sin potrebuje pomoč pri delu na kmetiji."

Fonzi pa brez konjev ne more. Čeprav ima zdaj le enega, mu je namenil posebno mesto v hlevu. Z njim še vedno vozi mleko na odkupno postajo, od časa do časa pa ga zapreže tudi kar tako – da se malo pokažeta v dolini in da Ričan v lahnem drncu raztegne svoje vitke noge...

Vsaka čast, Fonza, le dolgo še tako naprej! ▲

POLETJE - ČAS POČITNIC, FARNIH PRAZNOVANJ IN LEPIH NEDELJ

RUDI REBERNIK

Poletni meseci nam vedno vzbujajo spomine na šolska in mlada leta. To je bil čas šolskih počitnic, katerih smo se veselili celo leto, pa čeprav nas je potem doma čakalo trdo življenje in delo na njivah in travnikih ali pa z živino na paši na strmih gozdnih fratah in goličavah.

Pa vseeno smo bili srečni in nekako svobodni, ker se ni bilo treba pripravljati na pouk in delati šolskih nalog, ki pa se seveda niso dale primerjati z nalogami, ki jih otroci morajo delati danes. Tudi takrat so se pričele šolske počitnice konec junija in so trajale tja do začetka septembra. Konec šole smo obeležili z obvezno šolsko mašo, po maši pa s proslavo v šoli in z razdelitvijo šolskih spričeval. Nekateri smo morali za ta dan pripraviti tudi razne deklamacije. Spominjam se, da mi je naš učitelj v Razboru gospod Vidmar naročil, naj se naučim Gregorčičevo pesem "Soči" in jo deklamiram na šolski proslavi ob zaključku šolskega leta 1939. Tako mi je ta pesem ostala v lepem spominu in jo še danes rad prečitam. Po proslavi pa smo se veselo odpravili domov, vsak k svojim domačim delom in dolžnostim, ki so nas čakale.

Ta brezskrbna šolska in mladostna leta pa so kaj hitro minila in že je bila tu druga svetovna vojna, ki nas je ogoljufala za štiri najlepša leta mladosti. Po vojni pa smo se morali spoprijeti z drugačnimi razmerami in življenskimi izzivi, če smo si hoteli ustvariti pogoje za skromno in dostojno življenje. Pa vendar se tudi iz teh časov spominjam lepih trenutkov in dogodkov, kot so bila vesela druženja s prijatelji in dobri sosedski odnosi, ki so nas vezali, da smo bili pripravljeni pomagati drug drugemu ob vsakem času.

V Razboru smo vedno slovesno in s spoštovanjem obhajali krajevne in tudi cerkvene praznike, posebno god sv. Danijela, farnega patrona ali lepo nedeljo, ki je bila višek praznovanj. Na ta dan smo se vedno na veliko pripravljali že kakšen teden pred praznikom. Največ dela in skrbi sta imela seveda oba cerkvena ključarja, eden iz spodnjega in eden iz zgornjega Razbora. Na ta dan so navadno prišli ljudje tudi iz sosednjih far, zato je bilo potrebno še posebno gledati na urejenost cerkve in okolice. Samo cerkev pa so dekleta iz cele fare krasila celi dan pred praznikom. Tudi pot in vse štiri kapelice, koder je šla procesija, so bile v cvetju in zelenju, kar je še posebno poudarjalo slovesnost dneva. Razborski cerkveni pevski zbor je bil že takrat eden izmed najboljših v dekaniji, posebno v času, ko ga je vodil danes že čez 90 let star organist in pevovodja Jože

Razborski cerkveni pevski zbor z župnikom Topliškom, pevovodjo Pavlom Pačnikom in obema ključarjema z ženami, pri Elbartu v Spodnjem Razboru. Bilo je na praznik sv. Danijela ali na lepo nedeljo leta 1956.

Lesjak, župnijo pa župnik gospod Oblak. Šolarji smo se morali vedno skupinsko udeleževati procesij in smo z velikom spoštovanjem in radovednostjo opazovali potek slovesnosti. Posebno me je vedno prevzelo lepo in ubrano petje cerkvenega zbora in na tistem sem si tudi sam želel peti v njem. Ta želja se mi je izpolnila šele po vojni, ko smo imeli tudi v Razboru dober in številen pevski zbor, ki ga je vodil dober pevovodja in pevec Pavel Pačnik - Molak, kmet iz Zgornjega Razbora, vse dokler se ni iz Razbora preselil na Ravne pri Šošanju.

Po vojni se versko življenje v Razboru ni dosti spremenilo. Cerkveni prazniki, ki so padli na delovni dan, so bili delavniki. To pa za naše okolje ni postavljalo posebnih ovir, da ne bi praznovali, ker smo tu v glavnem živeli ljudje, ki smo delali v gozdu in smo si lahko vzeli prosto za praznovanje, delo pa nadoknadili kak drugi dan. Lahko bi celo rekli, da je bilo v tistih letih manj verske nestrpnosti, še manj pa preganjanja ali preprečevanja verskih praznovanj, kot nekateri hočejo to danes prikazovati.

Naš tedanji župnik v Razboru gospod Jože Toplišek je bil pravi vzor dobrega dušnega pastirja, sokrajana in prijatelja, ki je bil vedno pripravljen pomagati človeku, tudi materialno po svojih skromnih močeh. Bil je dober pevec in še danes se spominjam njegovega lepo donečega basa pri nedeljskih mašah, po maši pa se nam je rad pridružil na pevskih vajah ali pa k veseli družbi v gostilni pri Pečolarju, kjer so se ga gostje vedno razveselili. Žal, pa je po par letih službe v razborski fari zbolel in ko

ga je zapustila še njegova gospodinja, je kmalu nato umrl. Počiva na razborskem pokopališču in vedno, kadar me pot zanese tam mimo, se ga spomnim in obiščem njegov grob.

Največ dela in skrbi pri takih cerkvenih slovesnostih sta vedno imela farna cerkvena ključarja, ki sta takrat bila, danes že oba pokojna kmeta, Jože Triplat - Grobelnik in Martin Goršek - Elbart. Takrat je bila navada, da sta morala oba cerkvena ključarja vsaj enkrat na leto pogostiti cerkvene pevce, pa tudi druge, ki so kakor koli pripomogli k vsakokratni slovesnosti. Martin in Jože sta bila dobra človeka, družabna in vesela ter skrbna cerkvena gospodarja in varuha. Martin je bil poleg tega še dober ljudski godec in je takrat le malokatera kmečka ohcet ali veselica minila brez njega. Iz tistega davnega leta 1956 imam ohranjen fotografijo iz ene takih pogostitev doma pri ključarju Martinu - Elbartu. Objavljam jo v spomin na oba gostoljubna sokrajana Martina in Jožeta, na njuni ženi Angelo in Marijo, na župnika gospoda Topliškega in našega priljubljene- ga pevovodjo Pavla Pačnika.

Nekateri člani zbora danes še vedno sodelujejo z mlajšimi pevci in njihova zasluga je v veliki meri, da se zbor ohrani in v novi sestavi z obnovljenimi orglami in novim mladim organistom še vedno deluje v Razboru.

Žal, je slika zaradi meglenega in mračnega vremena malo slabša, pa vendar še dobro razpoznavna in spomnila nas bo na tista brezskrbna mlada leta, ko še nismo vedeli za poznejše skrbi in preizkušnje. ▲

* 1912
+ 2001

MARIJA SKOČIR

Kot bi pomlad, na katero je po teh naših večno dolgih zimah vselej tako težko čakala, prikradla poslednji nasmeh na lica Mariji Skočir, se nam je zazdelo, ko je v sredinem prvem koledarskem pomladnem popoldnevu tako mirno utonila v temo. Res ji je jesen življenja upočasnila korak, a vse do lanskega februarja je stala na svojih nogah. Po takratnem nesrečnem padcu pa je Marijina utrujenost vedno bolj pobirala njene moči in smrt jo je zlahka potegnila s seboj. V sosednjem Vitanju je leta 1912 mama povila našo Marijo. V revni družinici so na svet prirojali še trije fantiči in vsem je življenje skopo odmerjalo kruh in jih bogato pehalo za delom. Ko ji je komaj osemletni umrl oče, je morala služiti po okoliških kmetijah in težko delati od jutra do večera. Na bolje se je družinici obrnilo, ko so se znašli v našem koščku sveta in zaživel v Barlovi bajti. Pridno je Marija grabila za delom, spoznala Pušelovega Ignaca in se znašla z njim pred oltarjem, tistega zanjo nepozabnega 1934 leta. Ob gospodinjstvih je prišla še za sleherni druga dela, saj je znala prav vse in ji nič ni bilo pretežko. Kmalu so zajokali otroci; dve hčerki in sina je srečna rodila Marija. A ji je življenje spet postreglo s težkimi preizkušnjami, ko je vojna zahtevala svoj davek tudi od ljudi, ki so živeli v teh naših bregovih. Mož je šel v bregove in skrb za dvoje otrok se je znašla le na njenih ramenih. Zmogla je to, pa čeprav je ves čas prosila in rotila, da bi se Ignac vrnil in bi v dvoje delala zase in za otroke. Marija in Ignac sta v svobodi želela košček sveta pod soncem. Kupila sta zemljo in čeprav je bilo težko, sta kmalu začela z gradnjo nove hiše. Ko je bila ta leta 1954 zgrajena, so bili presrečni. Skrbna mama in žena je ob gospodinjstvu skrbela za vrt in rože, ki so ji bile vselej pri srcu. Če je imela kaj prostega časa, pa je vzela v roke igle in pletla, saj je bil ob vsem delu to njen edini konjiček. A ji je življenje hitro namenilo novo bridko življensko preizkušnjo. Leta 1963 ji je smrt iztrgala moža in žalost in skrb so se z vso težo zgrnile nad njo. Da bi ji olajšal samoto in breme težkih opravil, se je pozneje odločil vnuk Tonček, da bo zaživel pri njej. Res ji je kar 21 let nudil trdno oporo, česar babica Marija nikoli ni pozabila. Se vedno je rada prišla za delo, pobožala svojo kravico in bila v svoji skromnosti vesela slehernega obiska, sleherne pozornosti. Bila je članica dožžanske krajevne organizacije Rdečega križa in v jeseni življenja še DU. Zdravje ji na srečo precej dolgo ni ponagajalo, a ko je lani februarja padla in si zlomila kolk, so se tegobe usodno zgrnile nad njo. Sama ni mogla več skrbeti zase, zato jo je vzela k sebi hčerka Marija in ji nudila pomoč. Le s pomočjo hodulje se je poslej premikala Marija, ki so jo vse bolj zapuščale moči. Pri svojih, na Trnjekovi kmetiji je v sredinem popoldnevu (21. 03. 2001), ko sta kazalca pokazala 10 minut do četrte ure, mirno zaspala in utonila v temo. Marjan Križaj

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame **Marije SKOČIR** iz Razborce 16 pri Mislinji se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih in jo pospremili na zadnji poti. Hvala za cvetje, sveče in darove za svete maše. Posebna hvala ambulantni dr. Leonarde Pirmanšek za zdravljenje in patronažni sestri Anici Gams za obiske doma in vsem, ki ste jo obiskovali. Hvala tudi pogrebniemu zavodu Jerneja Zaveršnika za pogrebne storitve in gospodu župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred, govorniku gospodu Marjanu Križaju in cerkvenemu pevskeemu zboru. Vsi njeni

* 1923
+ 2001

MATILDA PLAZL

Vse je minljivo,
ničevno in prazno:
rodimo se, borimo,
v noč gremo,
mehko zagrinja zemlja
nas v temo.
(Alfred Šerk)

V soboto, 17. julija smo izvedeli žalostno vest, da je v mari-borski bolnišnici po nekaždendenskem zdravljenju umrla Plazlova mama, Matilda Plazl.

Matilda Plazl, rojena Krenker, je zagledala luč sveta 10. februarja leta 1923 kot četrti otrok na Jakopovi domačiji. Ker je bila družina številna, saj se je tu rodilo deset otrok, dva pa sta kmalu po rojstvu umrla, je bilo življenje na tej kmetiji težko. Otroci so morali že v rani mladosti trdo prijeti za delo, kot šoloobvezni pa so opravljali že večino kmečkih del.

Po končani osnovni šoli je Matilda pomagala pri gospodinjstvu učiteljici na šoli v Završah in si tako zaslužila skromno plačo. Ko se je pričela druga svetovna vojna, je med mnogimi družinami tudi Jakopova preživljala težke preizkušnje. Pri Jakopovih so partizani nešteto krat našli toplo zavetišče in hrano ter drugo pomoč. Zaradi tega so jim Nemci vse bolj grozili. Ko je dobil poziv za odhod v nemško vojsko Matildin brat Franc, so na predvečer njegovega odhoda v hišo prišli Nemci in opozorili družino, da jo bodo naslednji dan odpeljali v taborišče, če se Franci ne bo zgodaj jutraj javil v Mislinji. Težki dogodki so si sledili eden za drugim. Na domačem dvorišču je izkrmavala starejša sestra Marija, ko so jo ustrelili nemci. Marija je zapustila šest mesecev starega sina. Jakopova mama je takrat hudo zbolela; pa vendar, živeti je bilo treba dalje. Matilda je bila po tem najstarejši otrok v družini, ostali bratje in sestre so bili še šoloobvezni. Morala je poprijeti za gospodinjstvo in negovati sestrinega sina, ki je ostal brez matere.

Družino je spet hudo pretresla vest, da je na fronti padel brat Franc. To sporočilo ni bilo točno in se je po osvoboditvi vrnil domov iz ujetništva, kjer je preživel zadnji del vojne.

Matilda je med vojno preživela veliko burnih dogodkov, vendar je bila vesela, da je lahko prispevala svoj delež k osvoboditvi. Bila pa je silno skromna. Za sodelovanje s partizani nikoli ni zahtevala kakšnih borčevskih ugodnosti ali nadomestil. Po vojni so številne družine, zlasti pa kmečke, živele v pomanjkanju. Življenje pa je teklo dalje in Matilda si je začela načrtovati družino. Leta 1947 se je poročila z Rafaelom Plazlom. Skupaj z možem sta tako rekoč iz nič začela ustvarjati svoj novi dom. V zakonu so se jima rodili trije otroci: hčerka Olga in sinova Rafko in Drago. Oba z možem sta želela svojim otrokom olajšati življenje, zato sta tudi poskrbela, da so se vsi trije izšolali za poklice, za kar so jima še danes zelo hvaležni. Z vztrajnim delom in veliko željo sta si zgradila novo hišo z gospodarskim poslopjem. Pri gradnji je sodeloval tudi sin Drago in kasneje snaha Cvetka. Skupaj so odprli gostilno na Graški gori. Za Plazlovo mamo je bilo življenje en sam dolg delovni dan. Sedaj je zanjo nastopil čas počika. Njeni najbližji in vsi, ki smo jo poznali, pa jo bomo nosili v srcu z ljubeznijo, ki jo je vlila ona v nas.

Martin Pustatičnik

Foto Rado Jeromec

* 1933
+ 2001

MATILDA POMPE rojena **GORENŠEK**

V petek, 25. maja je v Kopru, kjer je živela, umrla Matilda Pompe, rojena Gorenšek, po domače Okrogovska Tilka. Tako smo jo Hotuljci klicali. Bila je osmi otrok po vrsti med deseti-mi Okrogovskimi, rojenimi med obema vojnoma. Rodila se je 2. marca 1933 na Preškem vrhu pri Okrogovniku, umrla pa je 25. maja 2001, v 69. letu življenja. Zgodaj, še v rosnosti mladosti je Tilka spoznala delo, najprej doma na kmetiji, pozneje pa v Železarni na Ravnah, kjer se je zaposlila. Z delom v Železarni je prenehala, ko so jo mladostne želje po doživljanjih in avanturah speljale od doma. Odsla je v svet in prišla do Trsta in od tam v Koper, kjer si je našla dobro službo, se zaposlila in ustalila. Spoznala je Staneta Pompeja, ki je bil doma iz Razborja pod planino Lisco na Dolenjskem. Zaljubila sta se. Ljubezni je kmalu sledila poroka, ki je bila leta 1963. Kupila sta hišo in si ustvarila družino. Za stalno sta se naselila v Kopru in skupaj preživela osem-intrideset let zakonskega življenja. Tilka je rodila dva sinova, Bojana in Rika. Bili so srečna, spoštovana družina. Okrogovska Tilka je bila vse svoje življenje prijetna, zgovorna in razgledana ženska, dobra mati, žena in gospodinja ter sodelavka. V njeni družbi je bilo zmeraj prijetno in kratkočasno. Kljub dolгим letom življenja na Primorskem na naši obali v Kopru jo je govor izdajal za Korošico in Hotuljko. Čeprav je živela ob našem lepem modrem morju, ki ga je imela rada, je ostala zvesta tudi svoji rodni Koroški, Kotljam in Preškemu vrhu. Vse skupaj, z Uršljo goro, je ves čas življenja nosila globoko v svojem srcu. Rok Gorenšek

ZAHVALA

Ob nenadni smrti drage žene, mame in babice

MIHAELE HOVNIK, p.d. Zaberčnikove bice
iz Sel 42 pri Slovenj Gradcu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z molitvijo in lepim spominom nanjo pristopili k mrtvaškemu odru ter nam izrekli ustna in pisna sožalja.

Hvala vsem, ki ste jo množično pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, sveče in sv. maše in darove za cerkev sv. Roka na Selah.

Hvala gospodoma župnikoma Marjanu Plohu in Petru Leskovarju za lep pogrebni obred.

Lepo se zahvaljujemo zdravniškemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice Slovenj Gradec, ki so se požrtvovalno borili za njeno življenje.

Zahvaljujemo se gospodu Primožiču za pogrebne storitve, govornikom za lepe besede slovesa, moškemu pevskemu zboru F.K. Meško za zapete žalostinke, trobentaču za odigrano Ave Marijo, praporščakoma in gasilcem za urejanje prometa. Hvala gospe Urški in Zinki za pomoč na domu.

V težkih dneh nas je tolažila misel, da ste bili z nami.

Še enkrat hvala vsem!

Vsi njeni

Tvoja ljubezen vse nas je grela,
za dom in družino ti si skrbel,
a usoda kruta te nam je vzela.

ZAHVALA

V teh težkih trenutkih, ki jih doživljamo ob nenadni in boleči izgubi našega ljubega in skrbnega moža, očeta, brata, strica in botra

Alojza ŽVIKARTA iz Šentjanža nad Dravčami

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem dobrim ljudem za tople besede sožalja, darovano cvetje, sveče in darove za svete maše. Iskrena hvala sestram, bratom in nečakom za nesebično pomoč v teh težkih trenutkih.

Hvala lepa č.g. župniku za opravljen obred, poslovilne besede in sveto mašo, gospe Žvikart za poslovilne besede slovesa ob odprtem grobu, godbi za odigrane pesmi žalostinke, pevkam za odpete pesmi slovesa.

Hvala pogrebniemu zavodu Karner in KP Radlje.

Hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali in našega dragega Alojza v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti v prerani grob.

Vsem, prav vsem še enkrat iskrena hvala!

V globoki žalosti vsi, ki smo te imeli radi.

* 1957
+ 2001

Pred hišo prazna klop je in
dvorišče,
povsod oko te išče.
Ostala sama je praznina,
srce razjeda bolečina.
Še vedno čakamo tvoj korak,
nasvet, nasmeh, a tebe ni nikjer.

ALOJZ ŽVIKART

Ko se zaključi trnjev venec človeškega življenja, ostane le spomin in kruta resnica, da nas je zapustil mož, oče, sorodnik in prijatelj. Pomlad, bogata s prvimi sadovi in najlepšimi barvami, je prinesla toliko žalosti na Ropšeto vo kmetijo, ko je majski vetrič obrnil zadnji list življenjske knjige Alojzu Žvikartu.

Kmečka zibelka mu je stekla 23. maja 1957 pri Kuriju. Zgodnje otroštvo je živel kot vsi kmečki otroci, skupaj z bratom in sestrama. Po končani osnovni šoli v Trbonjah in poklicni v Ljubljani, kjer se je izučil za zidarja, se je zaposlil pri Gradisu Ravne in kasneje na Armaturah na Muti.

Za svojo življenjsko sopotnico si je na sosednjem bregu pri Ropšetu izbral Anko, s katero sta se leta 1979 poročila. Še istega leta je bil v toplo družinsko ognjišče sprejet Srečko, leta 1983 Marko in štiri leta kasneje Anita. Družina in Ropšetova kmetija sta zahtevali nove moči in Alojz je pustil službo.

S skupnimi močmi so gospodarili, gradili hišo, hlev, strojno lopo, kupovali in obnavljali stroje ter skrbeli za napredek domačije. Alojz je razdal svoje izkušnje svoje znanje in beseda »ne« mu je bila povsem tuja.

A kaj, ko je vso to harmonijo zagrenila bolezen. Uničevala ga je in globoko v njegovih očeh je bila vidna siva sled nenehne trpljenja in bolečin, ki jih je moral prenašati. Z otožnimi očmi je zrl na delo, ki so ga z njegovimi nasveti opravljali domači, in ki ga sam ni več zmogel.

Bolezen ga je uničila.

Velika množica žalujočih src ga je pospremila na njegovi zadnji poti v sredo, 30. maja 2001 in mu zaželela miren počitek v sozvočju muzike narave, ptičjega petja in rahlega vetriča, ki mu bo odslej pel uspavanko.

* 1960
+ 2001

Zbogom travniki, gozdovi,
zbogom vam, prijatelji.
Morda onkraj za grobovi
zopet srečamo se mi!

BRANKO NABERNIK

Pri Svetem Duhu nad Podgorjem so v soboto, 7. julija zjutraj vse misli usmerjene v pričakovanje Lepe nedelje. To je praznik, ko se v svetoduški cerkvi in hkrati ob Pistotnikovi domačiji zbere največ ljudi. Praznik se prične s sobotno jutranjo mašo. V še rahlo dremotno skupino ljudi udari kruta in neizprosna novica. Zopet je smrt s svojo dolgo in neusmiljeno roko posegla med nas. In morda bo jutri spet, kdo bi vedel. Niso še minili štirje meseci od tragičnega slovesa Brankove sestre Marice, že smo se spet zbrali na istem kraju, njivi večnega počitka.

Rane so globoke, pregloboke in usoda je včasih tako kruta in neisprosna.

Branko je v mesecu novembru izpolnil 40 let. Marsikdo bi rekel, v najboljših letih. Pa vendar, v boleznih je vsak čas težak, ne glede na leta. Njegova življenjska pot, čeprav kratka, ni bila prazna.

Rodil se je na Osirnikovi kmetiji nad Pamečami kot drugi izmed sedmih otrok. Po končani osnovni šoli si je takoj sam začel služiti kruh, najprej na Lesni in kasneje v Fecro. S prijateljico Vero sta hrepnela po domačem kmečkem kruhu, ki sta ga bila vajena še od rojstne hiše. Zato sta se leta 1982, polna energije in ljubezni do kmečkega dela, preselila na Pistotnikovo domačijo, kjer so potrebovali mlade naslednike. Še istega leta sta se poročila in povila dva otroka.

Kako trd je bil kmečki kruh, sta spoznavala dan za dnem. Pa vendar sta vztrajala tam, kjer nihče pred njima ni zmogel. Z veliko volje in nadčloveške potrpežljivosti jima je uspelo, da nista obupala.

Za Pistotnikovo kmetijo je bila to popolna sprememba. Kjer so še prej orali s kravami in niso poznali sodobnega načina kmetovanja, se je vse spremenilo. Z novimi stroji, živino in pridnimi rokami sta v kratkem času postavila Pistotnikovo kmetijo ob bok sodobnim in naprednim kmetom.

Za bližnjo in daljno okolico sta Branko in Vera pomenila poživitev v odnosu do sočloveka. Branko je bil mlad in zdrav mladenič, vaje kmečkega dela, pripravljen vsakomur priskočiti na pomoč. Nikoli ni odrekel pomoči, nobena žrtev mu ni bila prevelika. Koliko traktorskih ur je pomagal sosedom takrat, ko smo ga najbolj potrebovali, koliko je izdelkov, ki jih je izdelal s svojo spretno roko, tega ne bomo nikoli pozabili.

Vrata v njun, še do nedavnega skromen domek, so bila vedno odprta in vsakdo je bil sprejet resnično gostoljubno in prijazno. Veliko skrb in spoštovanje sta posvečala vsem trem ostarelim in bolehnim ljudem, ki sta jih dobila v oskrbo skupaj s Pistotnikovo domačijo.

Branko je pred petnajstimi leti zapustil tovarno in prevzel prevoz mleka, misleč, da bo ostalo več časa za delo na kmetiji. Zdravje pa mu je iz leta v leto bolj pešalo. Bремена so iz nekdanj močnih Brankovih ramen prehajala na Vero. Vse je sprejemala brez nejevolje, od najenostavnejših do najtežjih del. Z nesebično ljubeznijo in skrbjo je negovala Branka vse do zadnje ure. Uspelo jima je, da sta kratka štiri leta preživela v novi hiši, ki sta si jo zgradila z mnogo truda in odrekanj.

Toliko je še stvari, ki bodo morda šele s časom pokazale na praznino, ki ostane za človekom, ki ga ni več. Nadomesti ga lahko le ljubeč spomin, ljubezen, ki je ne zadrži trenutek ločitve, ljubezen, ki sega preko grobov.

Vsi ga bomo pogrešali, njegovi bratje, sestre, njegova mama, ki je v tako kratkem času pokopala dva otroka, posebno še njegova žena Vera, sin Gregor in hčerka Janja, ki v svojih občutljivih odraščajočih letih še kako potrebujejo očetovsko besedo. Pogrešala ga bo preživetkarica Pepca, do katere je imel Branko vedno spoštljiv odnos.

V srcih teh, ki so ga imeli radi, bo živel še naprej in njegov spomin ne bo nikoli zbledel.

Darja ROŠER

V SPOMIN

Ni te na pragu več,
ni te v hiši.
Nihče več tvojih
korakov ne sliši.
Zato nas pot vodi tja,
kjer rože cvetijo
in svečke ti v spomin gorijo.

13. avgusta mineva 10 let, od kar nas je zapustila naša draga mama in oma

BERNADKA BOROVIK iz Mislinje.

Iskrena hvala vsem, ki z lepimi spomini stojite ob njenem grobu, ji poklonite cvetje in prižigate sveče.

Hčerke: Justika, Fanika in Mira ter sin Viktor z družinami.

* 1923
+ 2000

V SPOMIN

ANGELA DORNIK

Bolečina, ki je še vedno v naših srcih ob izgubi naše drage mame, bice in prababice, je še vedno močna, spomin pa še preveč sveži.

Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njenem grobu, ji prinašate rože in sveče.

Njeni: hčerke Tončka, Vida in Marina, sinova Bernard in Florjan ter snaha Danica in Zvonka z družinami.

* 1960
+ 2001

ZAHVALA

Čakamo tvoj glas,
pa ga ni in ni,
ostane nam cvetje,
ki zate cveti
in svečka, ki zate gori.

Ob smrti moža in očeta

BRANKA NABERNIKA, p.d. Pistotnika iz Podgorja

izrekamo zahvalo vsem, ki ste ga pospremili na poti k večnemu počitku in nam kakorkoli pristopili na pomoč v teh težkih trenutkih.

Posebej se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, zdravstvenemu osebju internega oddelka slovenjgraške bolnišnice, dr. Ervinu Pečniku, gospodoma župnikoma Leopoldu Koratu in Janezu Zupancu za opravljen pogrebni obred, govornici Darji Rošer, moškemu pevskega zboru za odpete žalostinke, cerkvenemu zboru, izvajalcu Tišine, dežurnim pogrebnih komunalnih storitev ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Hvala za darovane maše, sveče in cvetje.

Žalujoci: žena Vera, sin Gregor in hčerka Janja

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

SIMONA KNEZA iz Gradišča 29

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za sočustvovanje ter izrečeno sožalje.

Iskrena hvala tudi govornici Hedviki za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke, izvajalcu Tišine, g. župniku za opravljen pogrebni obred ter pogrebniemu zavodu.

Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.

Žalujoci: žena Marija ter hčerka Anica z družino.

*1952
+2001

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega moža in očeta

ALOJZA DORNIKA iz Trobelj

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam lajšali bolečino ter nam kakorkoli pomagali. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje, sveče in svete maše, nam pa izrazili ustna in pisna sožalja. Hvala gospodu župniku Jožetu Firštu in gospodu župniku Igorju Glasenčniku za opravljen pogrebni obred, govornikom za besede slovesa, pevcem za zapete žalostinke, Janiju in Matjažu za zaigrano skladbo ter lovski družini Gradišče za opravljen lovski pogrebni obred.

Žalujoci: žena Danica, hčerki Darja, Irena in sin Matjaž.

POPRAVEK

V Viharniku št. 6/2001 so se v članek Janje Boršnik Korat "Življenje fižolarja in njegovo zatiranje" vrinile kar tri napake. Že takoj pod naslovom, kjer je običajno zapisano avtorjevo ime, so se nanizale črke brez reda in smisla, nato v besedilu: "Čas med odlaganjem jajčec in izleganjem ličink iz jajčec traja pri temperaturi 18 stopinj celzija 45 dni in se zmanjšuje z naraščajočo temperaturo na 5 do 6 dni pri 31 stopinjah Celzija..." (in ne pri 3 stopinjah Celzija, kot je v članku) ter na koncu članka, kjer manjka zaključni del besedila.

Avtorici in bralcem se za napake opravičujemo.
Uredništvo

ŽIVLJENJE FIŽOLARJA IN NJEGOVO ZATIRANJE

JANJA BORŠNIK KORAT, univ. dipl. inž. agronomije

Kultivarje fižola, pri katerih je čas sušenja strokov daljši, fižolar lahko napada dlje kot kultivarje, kjer je to obdobje krajše. Zaradi tega je na polju visok fižol mnogo bolj napaden kakor nizek fižol, saj pride čas napada (infestacije) pozneje, ko so temperature višje in s tem tudi aktivnost žuželk. Pri visokem fižolu pa je tudi znatno daljše obdobje dozorevanja. V odvisnosti od toplote, padavin in številčnosti populacije fižolarja, pa je lahko nizek fižol bolj napaden kot visok, vendar samo izjemoma. Razlog, da je visok fižol bolj napaden, je tudi v tem, da je dobro osončen. Upoštevajoč ta dejstva, moramo začeti zatirati fižolarja že na polju. Izbrati moramo kultivarje fižola, pri katerih je čas zorenja strokov čim krajši. Pomembno je, da sadimo fižol tako, da bo rasel čim bolj v senci (npr. ob koruzi). Na ta način se bo obseg napadenosti zelo zmanjšal. Dozorele stroke pravočasno oberemo in shranimo v hladno shrambo ali skladišče, ki smo ga poprej razkužili. Izvajanje higienskih ukrepov v skladiščih je prvi pogoj za ustrezno in učinkovito varstvo pridelkov pred napadi škodljivcev in pred boleznimi. Pomembno je, da odstranimo vse ostanke prej uskladiščenih pridelkov in da uskladiščimo zdrav fižol.

Termični postopki

Zatiranje fižolarja lahko opravimo z ohlajevanjem (zamrzovanjem) fižola in tako dosežemo 100% smrtnost pri naslednjih temperaturah, ki naj trajajo pri:

- 11°C, vsaj 1 dan;
- 9°C, vsaj 3 dni;
- 8°C, vsaj 4 dni;
- 6°C, vsaj 12 dni;
- 1°C, vsaj 15 dni.

Mehanični postopki za varstvo fižola pred fižolarjem

Ličinke fižolarja potrebujejo več kot 24 ur, da se zavrtajo v zrna fižola. To se zgodi le, če je fižol trdno zasidran, da se lahko ličinke pri vrtnanju oprejo nanj. S ponavljajočim tresenjem fižolovega zrnja dosežemo, da morajo ličinke ponovno začeti z zavrtanjem. Večkratni poskusi penetracije larvo izčrpajo in od izčrpanosti lahko pogine ali pa jo pomečkajo zrna ob tresenju. Z vsakodnevnim tresenjem posod ali vreč z napadenim fižolom, so dosegli 97% zmanjšanje populacije v primerjavi s kontrolo. Ta postopek je še posebej uporaben za majhne pridelovalce, ker ne zahteva dodatnih vlaganj v varstvo pridelka, le nekaj znanja. Priporočajo dvakrat dnevno tresenje posod, ki so napolnjene do 3/4 s fižolom, ki ga skladiščimo.

Delovanje aromatičnih rastlin na fižolarja

Možnosti uporabe različnih rastlin z odvračalnimi in/ali insekticidnim delovanjem preučujejo po vsem svetu. Višje rastline so potencialen vir novih insekticidov in naravnih učinkovine iz

nekaterih rastlin že uporabljajo v trgovskih pripravkih za zatiranje žuželk. Večina rastlin, katere preizkušajo, se običajno uporablja za začimbe ali zdravilne rastline. Kot take veljajo za manj škodljive za človeka in domače živali kakor druge rastline. Najbolj znane snovi proti skladiščnim škodljivcem so rastlinska olja, eterična olja, rastlinske droge in izvlečki iz rastlin.

Na kvaliteto rastlinske droge (to je posušene zdrobljene rastline) vplivajo podnebni dejavniki (temperatura, padavine, sončno obsevanje), tla, način gojenja, čas ter način spravila in drugi. Zatiranje fižolarja z eteričnimi olji je učinkovito vendar precej drago, zato je za varovanje domačega pridelka fižola bolj uporabna rastlinska droga, ki jo lahko sami pridelamo, posušimo in zdrobljeno dodamo fižolu. Raziskave so pokazale, da droga navadne dobre misli (*Origanum vulgare* L.), njivske mete (*Mentha arvensis* L.), sivke (*Lavandula officinalis* Chaix.), navadne materine dušice (*Thymus vulgaris* L.), vrtnega šatirja (*Satureja hortensis* L.) bazilike (*Ocimum basilicum* L.) in tudi drugih še ne dovolj raziskanih rastlin s svojim vonjem in učinkovinami odvrta hrošče, motijo razvoj ličink in vplivajo na povečano smrtnost fižolarja. ▲

Literatura:

- FLORIANČIČ, B. Vpliv aromatičnih rastlin in osvetlitve na fižolarja (*Acanthoscelides obtectus* Say) pri različnih kulturah fižola (*Phaseolus vulgaris* L.). Diplomsko naloga. Ljubljana, BF, Oddelek za agronomijo, 1997 s. 3-15.
- IGNATOWICZ, S./ GERSZ, M. Extracts of medical herbs as repellents and attractants for the dry bean weevil, *Acanthoscelides obtectus* Say (Coleoptera: Bruchidae). Polskie Pismo Entomologiczne, 66(1997)1-2, s. 151-159.
- MILEVOJ, L. Nekateri dejavniki, ki vplivajo na naselitev fižola s fižolarjem (*Acanthoscelides obtectus* Say). V: Zbornik predavanj in referatov z 2. Slovenskega posvetovanja o varstvu rastlin v Radencih od 21. do 22. februarja 1995. Ljubljana, Društvo za varstvo rastlin Slovenije, 1995, s. 151-161.
- PODRŽAJ, V. Preferenca fižolarja (*Acanthoscelides obtectus* Say) za različne sorte fižola. Diplomsko naloga. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, 1988, s. 3-29.
- QUENTIN, M.E./ SPENCER, J.L./ MILLER, J. R. Bean tumbling as a control measure for the common bean weevil, *Acanthoscelides obtectus*. Entomologia Experimentalis et Applicata, 60(1991)2, s. 105-109.
- RAKOWSKI, G./ IGNATOWICZ, S. Effects of some plant extracts on fecundity and longevity of the dry bean weevil, *Acanthoscelides obtectus* Say (Coleoptera: Bruchidae). Polskie Pismo Entomologiczne, 66(1997)1-2, s. 161-167.
- REGNAULT-ROGER, C./ HAMRAOUI, A. Inhibition of reproduction of *Acanthoscelides obtectus* Say (Coleoptera), a kidney bean (*Phaseolus vulgaris*) bruchid, by aromatic essential oils. Crop Protection, 13(1994)8, s. 624-628.
- VRABL, S. Škodljivci poljščin. Ljubljana, Kmečki glas, 1992, s. 79-81.
- Janja Boršnik Korat (univ. dipl. inž. agronomije)

Ravenski godbeniki smo se ponovno vrnili s svetovnega prvenstva pihalnih orkestror na Nizozemskem z vrhunskim rezultatom. Tokrat smo bili izbrani, da lahko nastopimo v najvišji - koncertni skupini tekmovalnosti, ki je rezervirana le za ducat najboljših vrhunskih orkestror na svetu. Ti orkestri lahko na tekmovalnosti v elitnem večernem terminu nastopijo z eno-urnim koncertom, v katerem poleg obvezne skladbe ne prikažejo le svojih umetniških sposobnosti temveč začenjajo morebitne usmeritve tovrstne dejavnosti v svetu v prihodnje. Koncertna skupina je rezervirana za najboljši in njihovi nastopi so deležni tudi največje medijske pozornosti. Že udeležba in kvalifikacija na samo tekmovalnost med najelitnejšo družbo je prvovrsten uspeh in Ravenčani smo prvi Slovenci, ki smo dobili to neizmereno čast.

Koncertna skupina

Koncertna skupina je posebna kategorija najboljših amaterskih pihalnih orkestror, ki so sčasoma presegli običajni cikel tekmovalnosti in iščejo nove možnosti predstaviti na najvišji težavnosti stopnji glasbene poustvarjalnosti. Običajno je dovoljeno orkestrom na tekmovalnosti poleg predpisane obvezne skladbe predstaviti le eno skladbo po lastni izbiri, s katerim orkester najbolje predstavi svoje interpretacijske sposobnosti. Koncertna skupina dovoljuje eno-urni celovečerni koncert, v katerem je bolj kot na tekmovalni plati poudarek v sami glasbeni vsebini.

Ideja o ustanovitvi koncertne skupine je že precej stara. Razgovori o njeni ustanovitvi segajo že v šestdeseta leta, vendar se je prvi poizkus zgodil šele na 10. svetovnem tekmovalnosti leta 1985. Sodelujoči orkestri v tej kategoriji lahko pokažejo v podaljšanem dovoljenem času (vendar v največ 60 minutah) nove možnosti umetniškega izraza pihalnega orkestra. Pri tem lahko uporabijo nove skladbe, nove aranžmaje ter nove kombinacije različnih vokalnih in instrumentalnih solistov z orkestrom. Kljub morebitnim poizkusom zožitve ali razširitve originalnega korpusa pa mora žirija smisliti vsestranske orkestrske zmogljivosti pihalnega orkestra in originalni orkestrski zvok. Skozi obvezno skladbo organizator želi uveljaviti nove standarde orkestrske instrumentacije, hkrati pa razširiti originalni repertoar z novimi skladbami, ki bi sicer zaradi najvišje težavnosti glasbene vsebine, težko našel pot do izvedbe v osnovnih koncertnih nastopih orkestror.

Kdo lahko sodeluje v koncertni skupini tekmovalnosti?

Umetniška oz. koncertna skupina je rezervirana le za najboljši orkester na svetu, ki so v dosedanjih nastopih dosegali najvišja priznanja. Državna združenja, ki imajo dobro razvit sistem državnih tekmovalnosti, lahko predlagajo svojega

PIHALNI ORKESTER ŽELEZARJEV RAVNE MED SVETOVNO ELITO

BRANE ŠIRNIK, univ. dipl. inž.

Imeniten uspeh pa ni prišel le s povabilom med najboljši amaterske orkestre na svetu: še bolj imenitnih je osvojenih 90,13 % vseh možnih točk, ki naš orkester ponovno uvršča v zlato družbo posebno pohvaljenih.

kandidata, orkestri od drugod pa morajo poslati svoje zadnje posnetke in ostali referenčni material na osnovi katerega se avdijska komisija tekmovalnosti odloči o primernosti kandidata za prijavo v ustrešno kategorijo.

Povabilo na letošnje tekmovalnosti je zagotovilo rezultat naših dosedanjih uspešnih nastopov. Ravenski železarji smo v svojem skoraj 50-letnem sodelovanju na državnih tekmovalnostih vedno posegali le po najvišjih - zlatih priznanjih. Odločitev za prijavo na udeležbo v umetniški skupini svetovnega tekmovalnosti ni nastala čez noč, saj smo ravenski godbeniki na Nizozemskem odlično nastopili že trikrat.

Vse od leta 1978, ko smo pod vodstvom pokojnega Jožka Hermana prinesli na Ravne prvo mednarodno zlato odličje smo z uspehi med svetovno konkurenco vedno znova opozarjali tudi na prepogoste pristanskosti komisij na domačih tekmovalnostih.

Na Nizozemskem so v preteklih letih bolj ali manj uspešno nastopali tudi drugi orkestri iz Slovenije, vendar pa ostajajo ravenski uspehi še vedno nedosegljivi. Poleg prvega nastopa v umetniški kategoriji v zgodovini slovenskih nastopov, ostajamo prvi orkester, ki smo na tem tekmovalnosti nastopili tudi

v korakanju in že na prvem nastopu dosegli zlato medaljo - to leto (1989) smo se pod vodstvom profesorja Lojzeta Lipovnika kot edini vrnili kar z dvema zlatima odličjema. Nastop v letu 1997 pa je zaznamovan z do danes še vedno najboljšo sodniško oceno vseh dosedanjih slovenskih nastopov, ko smo s Srečkom Kovačičem poleg zlata dobili še posebno pohvalo za vrhunski nastop.

Letošnji uspešni nastop v koncertni skupini samo zaokrožuje bogato tradicijo in nenehni umetniški vzpon orkestra, ki so ga začele in podpirale generacije godbenikov, ki so v svojem zanosu in pripadnosti žrtvovali neštete ure prostovoljnega organizacijskega, strokovnega in glasbenega dela in naš uspeh je nedvomno posledica tudi njihovega načrtnega dela.

Imeniten uspeh pa ni prišel le s povabilom med najboljši amaterske orkestre na svetu: še bolj imenitnih

je osvojenih 90,13 % vseh možnih točk, ki naš orkester ponovno uvršča v zlato družbo posebno pohvaljenih.

Priprave

Z intenzivnimi pripravami smo pričeli v začetku novembra 2000, ko je dokončno dozorela odločitev za nastop na Nizozemskem. Prijavili smo svoj program, kupili obvezno skladbo (A night on a Culbin Sands) in kar do začetka marca letos nestrno čakali na dokončno odločitev organizatorja. Seveda med tem nismo izgubljali časa in zagrizli smo se v čudne note predpisane skladbe, ki je na prvi pogled zbujala veliko spoštovanje. Mirno lahko priznamo, da tako zahtevnih notnih zapisov še nismo srečali. Brez neizmerne dirigentovega zaupanja v naše sposobnosti in njegovega bogatega znanja in izkušenj se zagotovo ne bi prebili skozi množico urejenega kaosa menjajočih ritmov, zvočnih efektov in nenehnih dinamičnih sprememb. Že tako nemogočo zmešnjavo not so še posebej zabelili potrebni nenavadni instrumenti kot npr. kontrafagot, marimba, čembalo, harfa in kontarabas-klarinet (edini primerek v Sloveniji), ki smo si jih skupaj z glasbeniki najeli pri sosedih.

V sklopu pripravljanih nastopov smo zaigrali na treh koncertih v Črni, v Rogaški Slatini ter na Ravnah, saj smo želeli pridobiti izkušnje v različnih akustičnih pogojih na katere bi lahko na tekmovalnosti naleteli. Izredno koristni pa so se izkazali zadnji trije dnevi priprav na Nizozemskem, kjer smo lahko v miru in v popolni zasedbi izpili še zadnje podrobnosti.

Šele ko smo obvezno skladbo slišali v popolni zasedbi smo lahko začutili veliko mojstrovino Aleksandra Comitasa, ki je s pomočjo domiselnih glasbenih izrazov opisal dogajanje v skrivnostni noči leta 1668, ko je neke na severu Škotske puščavski veter s peskom zasul vso pokrajino in povzročil opustošenje brez primere, za kar naj bi bile po legendi odgovorne tudi zle vile, ki so se maščevale kralju za nepravilno obsodbo glede čarovništva.

Iz skladbe je čutili zamolklo zavijanje vetra mimo grajskih zidov, izza katerih še vedno odmeva sred-

njeveška glasba. Nič hudega sluteči prebivalci so prepozno spoznali velikost in moč mističnih nadnaravnih sil, ki so v nekaj groznih minutah prekrile s peskom ves pridelek in izničile vsa človeška prizadevanja za preživetje. Groza in brezizhodnost se čutila še nekaj časa po zadnji odigrani noti.

Naš nastop je s svojo prisotnostjo počastil tudi sam skladatelj in nam ob koncu izrekel nemalo pohval za izvrstno izvedbo.

Koncert v dvorani Rhoda

Na letošnjem festivalu smo nastopili v konkurenci najboljših 11 orkestror iz Slovenije, Švice, Velike Britanije, Italije, Japonske, Nizozemske, Belgije, Nemčije in Španije.

Naš večerni tekmovalni koncert smo pričeli z glamurno Festivalno overturo Dmitrija Šostakoviča. Skladbi polni energije, hitrih not in slavnostnih fanfar je sledil koncert za klarinet in orkester Giacoma Rossinija.

Rossini je poznan kot mojster hitrih not, še bolj pa kot veliki gurman in kulinarni mojster. Gregor Kovačič bi s svojo mojstrsko izvedbo, s čudovitimi pianissimi in fantastično tehniko očaral še tako ravnodušnega poslušalca. Razumljivo so v dvorani najbolj uživali Italijani. Po grozi in opustošenju v obvezni skladbi pa smo nastop končali s Gouldovo Simfonijo za orkester, kjer se z briljantnim menjavanjem razpoloženj in različnih skupin instrumentov ob postanku na grobu ljubljene osebe obudi spomin na njeno tragično smrt v nesmiselni vojni.

"Fantje: dokažimo da znamo, zmoremo in si tudi upamo!" je bila zadnja dirigentova vzpodbuda tik preden smo odšli na oder, ki nas je osvobodila še zadnje grenke sline. Treme nismo imeli, saj smo vedeli, da igramo dobro in da so podrobnosti odvisne le od trenutne koncentracije in razpoloženja. Po odigranih prvih uspešnih trikih, pa je vse steklo kot je treba in kot smo nešteto krat preizkusili na vajah in nastopih doma.

Zakulisje

Ko so v Trbovljah izvedli za kakšen projekt se na Ravnah pripravljamo, so tudi oni s pomočjo državne zveze pohiteli s prijavo. Da so z revanšo mislili resno je potrdila tudi enaka prijavljena solistična točka: koncert za klarinet v izvedbi njihovega zveznika - profesorja na akademiji v Ljubljani. V domačih medijih so se predstavljali kot edini predstavnik iz Slovenije, s svojimi zvezami v ljubljani pa so nenehno nagajali pri

PIHALNI ORKESTER ŽELEZARJEV RAVNE MED SVETOVNO ELITO

njihovega zveznika - profesorja na akademiji v Ljubljani. V domačih medijih so se predstavljali kot edini predstavnik iz Slovenije, s svojimi zvezami v Juhlani pa so nenehno nagajali pri naših poizkusih najemanja manjkajočih instrumentov. Nastopili so teden dni za nami in prejeli pet stotink procenta točk manj kot naš orkester. To jih je tako potrla, da so v Slovenijo prinesli informacijo, ki se je razširila tudi po internetu, da je prišlo do napake pri izračunih našega nastopa in da je pravzaprav njihov nastop vreden osem stotink procenta več! Na Ravnah pa o kakršnem koli uradnem popravku točk do danes ne vemo nič!

Nekaterim okoli Ljubljane je očitno zelo težko sprejeti dejstvo, da tudi na Ravnah znamo, zmoremo in si predvsem upamo!

Doma

Vesetje po proglasitvi rezultatov je bilo seveda nepopisno, vendar smo se resničnega pomena našega uspeha začeli zavedati šele ob prihodu na Ravne, ko nas je na veličastnem sprejemu pričakala in počastila velika množica ljudi skupaj z županjo. Obrazi številnih prijateljev, znancev in vseh drugih ljudi so izžarevali veliko naklonjenost in simpatije našemu delu in uspehu. Prav ti nepozabni občutki, da ljudje spremljajo naše delo, da občutijo in doživljajo uspehe skupaj z nami, so za nas pomenili še eno medaljo - in zagotovo ne zadnjo!

1 Pred nastopom vseh 107 godbenikov

2 Med tekmovalnim nastopom na odru v dvorani Rhoda.

3 Tri dni pred nastopom smo na Nizozemskem izpilili še zadnje podrobnosti.

4 Dirigent Srečko Kovačič prejema diplomu za osvojenih 90,13% točk, ki uvršča ravenske godbenike v zlato družbo posebno pohvaljenih.

5 Vesetje po uspešnem nastopu.

Foto Brane Širnik

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Vorančev trg 1

2380 Slovenj Gradec

Telefon, nc: 88 43 332, Faks: 88 42 684

E-mail: viharnik@gg-sg.si

SERVIS

Če ste lastnik tovornega vozila, gradbenega ali kmetijskega stroja, potem prav gotovo potrebujete nekoga, ki vam bo pomagal skrbeti zanj.

S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in usposobljenimi delavci vam nudimo:

- vzdrževanje vseh vrst tovornih vozil z nadgradnjami
- montažo in vzdrževanje hidravličnih dvigal
- merjenje tlakov in nastavitve varnostnih ventilov
- avtooptiko za tovorna vozila - merjenje nastavitve stekanja koles in osi z lasersko optično merilno napravo
- centriranje koles za tovorna vozila
- demontažo in montažo avto-

plaščev tovornih vozil, gradbenih strojev in traktorjev do velikosti 56"

- prodajo vseh vrst avtoplaščev proizvajalcev Bandag, Sava, Semperit, Goodyear, Debica,...

- po konkurenčnih cenah obnovo izrabljenih pnevmatik
- pranje tovornih vozil z ročno enokrtačno napravo
- vzdrževanje in popravilo gradbene mehanizacije
- vzdrževanje in popravilo kmetijske mehanizacije (smo po-oblašeni servis traktorjev UNI-VERSAL)
- montažo in popravilo gozdarskih vitlov
- varenje, struženje, rezkanje

Obiščite nas ali pokličite za dodatne informacije!

PE SERVISI

Pameče 151, 2380 Slovenj Gradec

☎ (02) 88 46 100

Telefax: (02) 88 46 109

TRGOVINA

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

V naši gozdarski trgovini LES v Slovenj Gradcu in Radljah vam nudimo vse, kar potrebujete za delo v gozdu:

vso gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, kolesne verige za traktor ali tovornjak, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo, motokultivatorje in še vse ostalo za delo v gozdu in na vrtu, itd...

Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC,
Cesta na Štībuh 1
☎ 88/501 620,
faks 88/42 684
RADLJE (Dvorec),
Koroška cesta 68
☎ 88/71 423,
faks 88/71 239

koroška banka

Koroška banka d.d. Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

PREDNOSTI TEKOČEGA RAČUNA IN BANČNE KARTICE

- Bančna kartica je uporabna za gotovinsko in negotovinsko poslovanje,
- Z bančno kartico lahko dvigujete gotovino na vseh bančnih avtomatih v Sloveniji in tujini z oznako BA/Maestro ter lahko tudi opravite vpogled v stanje na tekočem računu,
- Na prodajnih mestih z oznako BA/Maestro v Sloveniji in tujini lahko plačujete nakupe,
- Kot imetnik tekočega računa lahko pridobite tudi posojilne in plačilne kartice Karanta in LB Eurocard,
- Posebna ugodnost, ki jo nudimo imetniku tekočega računa je **dovoljena prekoračitev stanja na računu.**

S hranilno knjižico lahko poslujete v enotah Koroške banke in v bankah bančne skupine NLB le v času, ko poslujemo za stranke.

Če poslujete še s hranilno knjižico, vas vabimo v enote Koroške banke, da izkoristite možnosti, ki jih ponujamo pri tekočem računu

Pričakujemo vas v naših enotah, kjer vam bomo posredovali vse dodatne informacije.

**Koroška banka d.d.,
Slovenj Gradec, Glavni trg 30
Bančna skupina NLB**